

Fiskeripolitik

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2009/10:187 Redovisning av fiskeripolitiska insatser och en följdmotion med 11 yrkanden. Dessutom behandlar utskottet 35 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2009 med anknytning till skrivelsen. I skrivelsen ger regeringen en närmare redovisning av utvecklingen inom det fiskeripolitiska området. Redovisningen utgår från de viktigaste statliga insatserna och omfattar en bedömning av insatsernas effekter och bidrag till måluppfyllelsen. Regeringens övergripande mål för utgiftsområdet där fiskeripolitiken ingår uttrycks i visionen – Bruka utan att förbruka.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks med hänvisning till vad som anförs i skrivelsen, gällande regelverk, utskottets tidigare uttalanden och till det arbete som i övrigt pågår på området.

I betänkandet finns 15 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Bakgrund	6
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	6
Översyn av fiskelagen m.m.	8
Den gemensamma fiskeripolitiken	11
Utkast av fisk	15
Fiskerekommendationer	19
Marina reservat	21
Fiskeflottan m.m.	22
Fiskerikontroll m.m.	26
Vattenbruk	29
Fritids- och turistfiske	31
Ny myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor	33
EU:s fiskeavtal med tredjeland	35
Övriga frågor	36
Reservationer	39
1. Grönt kort för yrkesfiskare, punkt 2 (s, v, mp)	39
2. Nyttjanderätter för fisket, punkt 3 (s, v, mp)	40
3. Fiskevårdsområden, punkt 4 (s, v, mp)	40
4. Avgift på fiskuttag för större fiskeföretag, punkt 5 (mp)	41
5. Den gemensamma fiskeripolitiken, punkt 6 (mp)	42
6. Utkast av fisk m.m., punkt 8 (s, v, mp)	42
7. Fiskerekommendationer, punkt 10 (s, v, mp)	43
8. Fiskeflottans storlek, punkt 12 (s, v, mp)	44
9. Skatt på fartygsbränsle, punkt 14 (s, v, mp)	44
10. Åtgärder för småskaligt fiske, punkt 15 (s, v, mp)	45
11. Fiskerikontroll m.m., punkt 17 (mp)	45
12. Konsumentinformation, punkt 18 (s, v, mp)	46
13. Vattenbruk, punkt 19 (s, v, mp)	46
14. Fritids- och turistfiske, punkt 20 (s, v, mp)	47
15. EU:s fiskeavtal med tredjeland, punkt 22 (s, v, mp)	48
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	49
Skrivelsen	49
Följdmotionen	49
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	49

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Översyn av fiskelagen m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ245, 2009/10:MJ394 yrkande 2, 2009/10:MJ413 och 2009/10:MJ414.

2. Grönt kort för yrkesfiskare

Riksdagen avslår motion 2009/10:MJ480 yrkande 1.

Reservation 1 (s, v, mp)

3. Nyttjanderätter för fisket

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ3 yrkande 6 och 2009/10: MJ378 yrkande 3.

Reservation 2 (s, v, mp)

4. Fiskevårdsområden

Riksdagen avslår motion 2009/10:MJ3 yrkande 7.

Reservation 3 (s, v, mp)

5. Avgift på fiskuttag för större fiskeföretag

Riksdagen avslår motion 2009/10:MJ480 yrkande 5.

Reservation 4 (mp)

6. Den gemensamma fiskeripolitiken

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ326, 2009/10:MJ385 och 2009/10:MJ480 yrkande 2.

Reservation 5 (mp)

7. Parlamentarisk fiskegrupp

Riksdagen avslår motion 2009/10:MJ474 yrkande 18.

8. Utkast av fisk m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ3 yrkande 5, 2009/10: MJ339, 2009/10:MJ343, 2009/10:MJ378 yrkande 2, 2009/10:MJ450, 2009/10:MJ474 yrkande 16 i denna del och 2009/10:MJ480 yrkande 11 i denna del.

Reservation 6 (s, v, mp)

9. Landningsplikt

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ474 yrkande 16 i denna del och 2009/10:MJ480 yrkande 11 i denna del.

10. Fiskerekommendationer

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ3 yrkande 1, 2009/10: MJ378 yrkande 1 och 2009/10: MJ474 yrkande 15.

Reservation 7 (s, v, mp)

11. Marina reservat

Riksdagen avslår motion 2009/10: MJ249.

12. Fiskeflottans storlek

Riksdagen avslår motion 2009/10: MJ3 yrkande 2.

Reservation 8 (s, v, mp)

13. Subventioner till fiskeflottan

Riksdagen avslår motionerna 2009/10: MJ474 yrkande 17 och 2009/10: MJ480 yrkande 4.

14. Skatt på fartygsbränsle

Riksdagen avslår motion 2009/10: MJ3 yrkande 3.

Reservation 9 (s, v, mp)

15. Åtgärder för småskaligt fiske

Riksdagen avslår motion 2009/10: MJ480 yrkande 6.

Reservation 10 (s, v, mp)

16. Ålfiske

Riksdagen avslår motionerna 2009/10: MJ294 yrkandena 1, 2 och 4 samt 2009/10: MJ398 yrkande 1.

17. Fiskerikontroll m.m.

Riksdagen avslår motion 2009/10: MJ480 yrkande 10.

Reservation 11 (mp)

18. Konsumentinformation

Riksdagen avslår motionerna 2009/10: MJ3 yrkande 10 och 2009/10: MJ348.

Reservation 12 (s, v, mp)

19. Vattenbruk

Riksdagen avslår motion 2009/10: MJ3 yrkande 9.

Reservation 13 (s, v, mp)

20. Fritids- och turistfiske

Riksdagen avslår motionerna 2009/10: MJ3 yrkande 8, 2009/10: MJ423 och 2009/10: MJ439.

Reservation 14 (s, v, mp)

21. Ny myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor

Riksdagen avslår motion 2009/10:MJ3 yrkande 11.

22. EU:s fiskeavtal med tredjeland

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ3 yrkande 4, 2009/10: MJ468 yrkande 20 och 2009/10:MJ480 yrkande 9.

Reservation 15 (s, v, mp)

23. Övriga frågor

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ247 och 2009/10:MJ389.

24. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2009/10:187 till handlingarna.

Stockholm den 20 maj 2010

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Claes Västerteg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Claes Västerteg (c), Ola Sundell (m), Bengt-Anders Johansson (m), Carina Ohlsson (s), Sofia Arkelsten (m), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Lars Hjalmered (m), Jan-Olof Larsson (s), Irene Oskarsson (kd), Rune Wikström (m), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Erik A Eriksson (c), Tina Ehn (mp), Roland Bäckman (s) och Lars Tysklind (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Bakgrund

Regeringen redovisar årligen för riksdagen i budgetpropositionen kortfattat vilka resultat som har uppnåtts för olika statliga insatser. Miljö- och jordbruksutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp genomförde 2007 en uppföljning av resultat och konsekvenser som de fiskeripolitiska insatserna får för företag inom yrkesfiske, vattenbruk och fisketurism (rapport 2007/08:RFR3). Mot bakgrund av rapporten godkände riksdagen att en mer ingående uppföljning och redogörelse för de fiskeripolitiska insatsernas effekter i relation till målen bör redovisas till riksdagen (bet. 2007/08:MJU2, rskr. 2007/08:93). Miljö- och jordbruksutskottet har även låtit sammanställa två forskningsöversikter (rapporterna 2008/09:RFR4 och 2009/10:RFR2). Den första innehöll forskning om fiskets, övergödningens och miljögifternas direkta och indirekta effekt på fiskpopulationer, och den andra belyste frågor om fiskbestånden ur ett framtidsperspektiv.

Syftet med regeringens skrivelse är att visa hur resultaten svarar mot uppställda mål, hur olika åtgärder inom fiskeripolitiken samverkar och hur de ingående åtgärderna tillsammans med andra åtgärder kan bidra till att nå ett långsiktigt hållbart fiske. Därmed skapas en bild av utvecklingen och av vad de statliga insatserna har bidragit till. Sammantaget menar regeringen att skrivelsen bör öka riksdagens möjligheter att bedöma om de statliga insatserna och de uppnådda resultaten stämmer överens med de mål som har satts upp för fiskeområdet.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen ger regeringen en närmare redovisning av utvecklingen inom det fiskeripolitiska området. Redovisningen utgår från de viktigaste statliga insatserna och omfattar en bedömning av insatsernas effekter och bidrag till måluppfyllelsen. Regeringens övergripande mål för utgiftsområdet där fiskeripolitiken ingår uttrycks i visionen – Bruka utan att förbruka.

I skrivelsen redogörs för utvecklingen för de bestånd som är viktigast för det svenska fisket samt för de fiskeripolitiska insatser som är viktigast för att förbättra situationen för fiskbestånden och därmed för fiskerinäringen. För fisket i Västerhavet fokuserar redogörelsen på den återhämtningsplan för torsken som trädde i kraft 2009 och dess regelverk om bl.a. begränsningar av fiskeansträngningen. Vidare redogörs för åtgärder som syftar till en minskning av utkast, såsom krav på selektiva redskap och stängda områden för att skydda lekande torsk i Kattegatt. Även för Öster-

sjön är förvaltningen av torskfisket ett prioriterat område och de viktigare insatserna inkluderar en flerårig förvaltningsplan med begränsningar av fiskeansträngningen samt high-grading-förbud och beslut om ökad selektivitet i trålfredskapen. Vidare redovisas åtgärder för förvaltningen av lax i Östersjön och för återhämtningen av det allvarligt hotade beståndet av europeisk ål.

I skrivelsen redogör regeringen vidare för det svenska yrkesfiskets omfattning, geografiska spridning och utveckling när det gäller fiskeflottans struktur, antal sysselsatta i svenskt fiske, ekonomiskt värde och lönsamhet. Analysen visar på en generellt låg lönsamhet och att det fortfarande finns en överkapacitet i den svenska fiskeflottan. Statliga insatser i form av riktade skrotningsbidrag och införandet av överlåtbara fiskerättigheter syftar till att successivt åtgärda situationen. En mängd avvägningar i utformningen av regelverket som syftar till att möjliggöra och främja det småskaliga kustfisket lyfts fram bl.a. genom en fördelning av den nationella torskkvoten i Östersjön mellan fiske med passiva redskap, såsom garn, och trålfiske, undantag från trålfisketillstånd samt särskilda kustkvoter för pelagiskt fiske utanför systemet med överförbara fiskerättigheter. Regeringen redovisar även de insatser som pågår i fråga om förvaltningen av säl och skarv, då dessa arter har en betydande inverkan på det småskaliga kustfiskets verksamhet.

Efterlevnaden av fiskeriförvaltningens regelverk är av avgörande betydelse för effekten av de statliga insatserna. Därför redovisas även de förstärkningar och den utveckling som fiskerikontrollen genomgått. Inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken har nya regelverk beslutats, och den svenska fiskerikontrollen har förstärkts och effektiviserats. Även utvecklingen inom det svenska vattenbruket och fritids- och turistfisket redovisas.

Slutligen ges en kortfattad beskrivning av några av de viktiga processer med inverkan på fiskeripolitiken som prioriteras. Dessa är reformen av den gemensamma fiskeripolitiken, Baltic Sea Action Plan och EU:s strategi för Östersjöregionen samt den kommande myndigheten för havs- och vattenmiljöfrågor.

Översyn av fiskelagen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, m, v, mp) om att tillsätta en parlamentarisk utredning i fråga om fiskeripolitiken, att införa samförvaltning, grönt kort för yrkesfiskare, nyttjanderätter för de flesta kommersiella fisken och avgift på fiskuttaget för större fiskeföretag. Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden (s, m, v, mp) om utredningar om allemansrätten och rätten att plocka ostron samt om att beredningen av lagstiftning om fiskevårdsområden ska avbrytas.

Jämför reservationerna 1 (s, v, mp), 2 (s, v, mp), 3 (s, v, mp) och 4 (mp).

Skrivelsen

Nuvarande fiskelag trädde i kraft 1994. Efter detta har förändringar skett i den gemensamma fiskeripolitiken liksom i den svenska miljölagstiftningen. Skärpta straffbestämmelser har också tillkommit på fiskets område. Fiskelagen behöver därför anpassas till vad de nationella behoven och unionsrätten kräver, bl.a. i relation till målen för fiskeripolitiken. Regeringen har därför tillsatt en särskild utredare för att lämna förslag till en förändrad fiskelagstiftning (dir. 2007:125). Förslagen ska syfta till att ge förutsättningar för ett hållbart nyttjande av fiskeresurserna som gynnar näringsverksamheten och fritidsfisket samt den biologiska mångfalden. I uppdraget ingår också att beakta behovet av regelförenklingar och en effektivisering av lagföringen vid brott mot fiskelagstiftningen. Utredaren ska slutredovisa uppdraget senast den 15 juni 2010.

Motionerna

Enligt motion MJ414 (s) bör en parlamentarisk utredning tillsättas som ser över och föreslår en långsiktig och hållbar svensk fiskeripolitik. Det är angeläget att fisket, hur litet det än är, ges långsiktig trygghet. Den inställningen bör ligga till grund för svensk fiskeripolitik. Det övergripande målet bör vara en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar fiskproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan. I motion MJ413 (s) begärs att det s.k. samförvaltningsinitiativet införs. För några år sedan genomfördes på försök lokal förvaltning av fiskbestånd inom tio områden (exempelvis på Gotland), det s.k. samförvaltningsinitiativet. Tanken var att intressenterna skulle kommunicera och att man skulle få en gemensam bild och därefter fatta beslut om lämpliga åtgärder för ett långsiktigt hållbart nyttjande. Efter att samförvaltningsinitiativet hade pågått under åren

2005–2006 gjorde Fiskeriverket på uppdrag av Jordbruksdepartementet en utvärdering av försöket. Avsikten var att försöket med samförvaltning skulle fortsätta och permanentas.

I motion MJ480 (mp) yrkas att det införs grönt kort för yrkesfiskare. Det är rimligt att yrkesfiskare bör genomgå en grundutbildning i marin ekologi – att de bör ha ett grönt kort för att få behålla eller erhålla yrkesfiskelicensen. Det bör avsättas medel för att kunna erbjuda utbildningar för såväl licensierade yrkesfiskare som besättningsmän. En större förståelse mellan forskare och yrkesfiskare är helt avgörande för att skapa en framtida fiskeriförvaltning som vilar på forskningens bästa bedömningar om ekosystemen. Nya idéer om skonsammare fiskemetoder (och i längden ett lönsammare fiske) skulle med marinbiologiska grundkunskaper lättare kunna utvecklas av yrkesfiskarna själva. Många fler yrkesfiskare skulle troligen också bli intresserade av att miljöcertifiera sina fisker efter genomgången utbildning (yrkande 1).

I motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 6 uppmärksammas de överlåtbara nyttjanderätterna för fisket. De försäljningsbara individuella kvoter som regeringen har verkat för ifrågasätts eftersom fiskresurserna befaras bli koncentrerade till ett fåtal ägare. Handelssystemet med fiskerätter bör utvärderas och nyttjanderätter för de flesta kommersiella fisken bör införas. Med nyttjanderätter bör det skapas ett personligt ansvar för fiskevården. Då värnas det regionala fisket, och det motverkas att fiskare inom ett segment blir utträngda av andra fiskare som har lämnat sina fiskeområden. Fiskerätterna bör fördelas utifrån en tydlig miljöprofil. Även i motion MJ378 (m) yrkande 3 begärs att man ser över möjligheterna att införa ett handelssystem med individuellt överförbara torskfiskekvoter, så att outnyttjade kvoter kan säljas till annan part.

I motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 7 föreslås att beredningen av ny lagstiftning om fiskevårdsområden avbryts. Dagens lagstiftning (1981:533) om fiskevårdsområden bidrar till att på ett bra sätt utforma fiskevårdsområdena utifrån äganderättsliga, biologiska och upplåtelsemässiga förutsättningar. Den är väl anpassad till vattendirektivets princip om avrinningsområdesvis förvaltning. Den är en fungerande förvaltningsform för svenska förhållanden där det samfälliga fisket dominerar men där även fastigheter med skiftat fiske ska kunna ingå i en förvaltningsmässig helhet. De problem som finns i dag är, enligt berörda sportfiskare, små och handlar främst om komplicerade skatteregler och en bristande administrativ kapacitet, särskilt i avfolkningsbygder. Därför är det förvånande att Fiskelagsutredningen i sitt delbetänkande föreslår en genomgripande förändring av fiskevårdsområdenas funktion. Utredningens förslag riskerar att urholka allmänhetens möjlighet att fiska i enskilt vatten. Ett fåtal stora innehavare av enskild fiskerätt gynnas på det stora flertalet fiskerättsägares bekostnad.

Enligt motion MJ394 (m) yrkande 2 måste det tydliggöras att kommersiellt utnyttjande av fiskbestånd ska ske med vattenägarens tillstånd. Det bör utredas var gränsdragningen går mellan vad som kan betraktas som nor-

malt nyttjande av allemansrätten och vad som bör betraktas som ett kommersiellt nyttjande av vatten, vilket bör medföra krav på tillstånd från den berörda vattenägaren.

I motion MJ480 (mp) yrkande 5 föreslås att större fiskeföretag bör betala en avgift på fiskuttaget. Yrkesfiskare nyttjar en resurs som är gemensam, och samtidigt bekostas nödvändig administration och kontroll av fisket med skattemedel. Precis som andra näringsidkare i andra branscher bör kontrollavgifter bekostas av företaget. Större fiskeföretag bör betala en avgift på fiskuttaget, som ska användas för att finansiera kostnaden för beståndsuppskattningar, kontroll, minskning av flottan, fortbildning, redskapsutveckling och andra nödvändiga åtgärder för fisket.

I motion MJ245 (s) yrkas att Fiskelagsutredningen även utreder frågan om rätten att plocka japanska jätteostron. Det är fortfarande oklart om vem som helst eller endast fiskerättsinnehavaren får plocka de japanska jätteostronen som upptäcktes i svenska vatten i augusti 2007. De japanska jätteostronen i Sverige har nu uppnått en storlek som är attraktiv för konsumtion, och eftersom de lever så grunt som på 0–2 meters djup kommer allt fler att vilja plocka dem.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen redovisar i skrivelsen behöver fiskelagen anpassas till vad de nationella behoven och unionsrätten kräver. Fiskelagsutredningen undersöker bl.a. vilka möjligheter det finns att ta större regional hänsyn vid fördelning av fiskerättigheter i samband med stöd, tillstånd och licenser, att säkra ett lokalt inflytande i fiskeriförvaltningen, att skapa skilda former av samförvaltning m.m. Dessutom omfattar Fiskelagsutredningens uppdrag att utreda hur utbildningskrav kan anges för fiskelicens och hur möjligheten att införa licens för t.ex. fisketurismen ska utformas (dir. 2007:125). Vidare noteras att utskottet våren 2009 redovisade bl.a. att ett antal utbildningsinsatser har gjorts inom ramen för fiskeriprogrammet, vilka just omfattat ekologi, marinbiologi och miljö (bet. 2008/09:MJU29 s. 43). I avvaktan på att Fiskelagsutredningen slutför sitt arbete föreslår utskottet att motionerna MJ414 (s), MJ413 (s) och motion MJ480 (mp) yrkande 1 lämnas utan åtgärd.

Enligt information som utskottet har fått från Jordbruksdepartementet ska Fiskelagsutredningen även ta hänsyn till lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter för det pelagiska fisket som trädde i kraft den 1 november 2009. Fiskeriverket arbetar, inom ramen för sitt myndighetsuppdrag, med frågan om hur ett liknande system kan se ut i övriga fisken. Arbetet bedrivs i samarbete med Sveriges fiskares riksförbund. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ3 (s, v, mp) yrkande 6 och MJ378 (m) yrkande 3 lämnas utan åtgärd.

Enligt Jordbruksdepartementet bereds för närvarande en proposition inom Regeringskansliet om en ny lag om fiskevårdsområden. Med hänsyn till detta anser utskottet att motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 7 bör lämnas utan vidare åtgärd.

Problem angående vattenägarnas rätt och allemansrätten har behandlats i olika utredningar på senare år, se bl.a. Utredningen av det fria handredskapet (SOU 2001:82) och Fiskevårdens finansiering (SOU 2005:76). Enligt vad utskottet har inhämtat från Jordbruksdepartementet planerar regeringen för närvarande inte att lägga fram något förslag i fråga om vattenägarnas rätt och allemansrätten. Med det anförda föreslås att motion MJ394 (m) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Enligt Jordbruksdepartementet har regeringen inte tagit ställning till något förslag om att större fiskeföretag bör betala en avgift på fiskuttag. Utskottet är inte heller berett att föreslå något initiativ i detta avseende. Motion MJ480 (mp) yrkande 5 avstyrks.

Frågan om rätten att plocka japanska jätteostron kommer, enligt vad utskottet inhämtat, att uppmärksammas av Fiskelagsutredningen. Av den anledningen föreslås att motion MJ245 (s) nu lämnas utan vidare åtgärd.

Den gemensamma fiskeripolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, m, kd, mp) om att tillsätta en parlamentarisk fiskegrupp för förhandlingarna om den gemensamma fiskeripolitiken, att s.k. havdagar ska införas och att hållbart fiske ska premieras utifrån kriterier såsom hög selektivitet och skonsamma fiskemetoder m.m.

Jämför reservation 5 (mp).

Skrivelsen

För att främja ett hållbart fiske i EU:s vatten och skydda ett särskilt bestånd, eller en grupp av bestånd, använder sig EU av följande bevarandeåtgärder:

Totalt tillåtna fångstmängder (TAC). Åtgärden används för att begränsa den största mängden fisk som under en viss tidsperiod får fångas ur ett visst bestånd.

Tekniska åtgärder. Detta avser t.ex. maskstorlekar, selektiva fiskeredskap, stängning av områden, minsta landningsstorlek och gränser för bifångster.

Begränsning av fiskeansträngningen. Detta åstadkoms genom en begränsning av hur många fiskedagar som fiskefartygen får tillbringa till havs, även kallat effortreglering.

Tillstånd. Fastställande görs av hur många och vilka slags fiskefartyg som har tillstånd att fiska.

Utöver dessa bevarandeåtgärder får ekonomiska incitament och åtgärder användas för att främja ett mer selektivt fiske, minska fiskeansträngningen och mildra åtgärdernas eventuella ekonomiska konsekvenser för yrkesfiskarnas försörjning. Fördelningen av kvoter är en hörnsten inom den gemensamma förvaltningen av fisket och fiskresurserna. Majoriteten av de EU-reglerade beståndens biologiska skick bedöms av Internationella havsforskningsrådet (Ices). De årliga kvoterna för fiske i EU:s fiskevatten och fiskemöjligheter i andra länders vatten beslutas i ministerrådet för jordbruk och fiske. En stor del av de kvoter som fastställs av rådet i december har tidigare under året överenskommit med länder utanför EU och inom regionala fiskerierorganisationer. De årliga kvoterna för fiske i Östersjön är interna beslut inom EU.

Utöver de grundläggande kraven för yrkesmässigt fiske i form av personliga yrkesfiskelicenser och fartygstillstånd finns också särskilda tillstånd för vissa typer av fiske. Inom ramen för unionens regler krävs t.ex. särskilda tillstånd för att få fiska torsk i Östersjön och för fiske inom effortregleringen i Västerhavet. Andra särskilda tillstånd har tillkommit som ett led i arbetet med att utarbeta en nationell återhämtningsplan för ål eller andra nationella åtgärder som har vidtagits av beståndsbevarande skäl. Den gemensamma fiskeripolitiken reformerades senast 2002, och den översyn av densamma som påbörjats ska slutföras senast före utgången av 2012.

Motionerna

I motion MJ480 (mp) yrkande 2 begärs att man ska premiera hållbart fiske utifrån kriterier som hög selektivitet, skonsamma fiskemetoder, låg energiförbrukning, säker arbetsmiljö och laglydighet. I dag fördelas fiskemöjligheterna mellan länderna baserat på historiska fångster. Det betyder att de som fiskat mest förr automatiskt får rätt att fiska mest nu. Detta system inrättades 1982 och har varit en stark bakomliggande orsak till dagens kritiska situation för de europeiska fiskbestånden, eftersom det lett till att varje land har haft ett intresse i att hålla uppe TAC för att sedan få så stor andel som möjligt till sina nationella fiskare. Vid den nya reformen bör fångstmöjligheterna i stället fördelas efter kriterier på hållbart fiske, som hög selektivitet, skonsamma fiskemetoder, låg energiförbrukning, säker arbetsmiljö och laglydighet. Det land och de fiskare som får högst poäng på dessa kriterier ska kunna få högre tilldelning av fiskemöjligheter än andra.

Enligt motionerna MJ326 (m) och MJ385 (kd) ska dagens kvotssystem i fisket kompletteras med havdagar och Sverige ska skyndsamt verka för detta inom EU. Under många år har man haft och har fortfarande fiskekvoter för olika arter av fisk, och när en fiskekvot är uppfylld får man inte ta

i land mer av den fisken. Mängder av fisk går på detta sätt till spillo eftersom en del av fisken kan vara skadad och död vid nätfångsten men ändå måste slängas tillbaka på grund av EU-regler.

I motion MJ474 (s) yrkande 18 begärs att en parlamentarisk fiskegrupp ska tillsättas för att bidra till arbetet med EU:s nya fiskeripolitik. En nationell samsyn om fiskets förutsättningar kan vara positivt vid förhandlingarna i Bryssel.

Utskottets ställningstagande

I april 2009 publicerade kommissionen en grönbok om reformen av den gemensamma fiskeripolitiken (KOM(2009) 163), och en nästan årslång konsultationsprocess påbörjades. Som regeringen anför i skrivelsen har Sverige förespråkat en öppen debatt med fokus på vilken politik som behövs för att kunna få ett hållbart fiske som tillgodoser konsumenternas efterfrågan. Sverige har betonat att reformen av den gemensamma fiskeripolitiken behöver vara genomgripande, att det finns överkapacitet i den europeiska flottan och behov av långsiktighet i förvaltningen samt att en förändring bör ske också i fråga om beslutsstrukturerna. Arbetet med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken kommer att fortgå fram till slutet av 2012.

Kvoterna och de totalt tillåtna fångstmängderna kompletteras redan i dag av hur mycket tid fiskare får tillbringa till havs, dvs. reglering av fiskeansträngningen. Denna regleras via den årliga TAC- och kvotförordningen samt i de långsiktiga förvaltningsplanerna. Enligt vad utskottet har inhämtat från Jordbruksdepartementet var tanken med systemet att kontrollen huvudsakligen skulle äga rum vid landningarna eftersom kontrollen är svår att utföra till havs. Man har dock konstaterat att systemet är bristfälligt. Därför har en ändring av regelverket diskuterats i samband med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken, bl.a. finns en idé om att ta bort kvoterna och endast begränsa fisket genom tid till havs. Försök har visat att det går mycket snabbt att uppnå samma fångstmängder som med dagens kvotsystem, varför fisket endast skulle kunna pågå en kort tid. Någon typ av begränsning skulle också krävas om det visade sig att fiskestrycket översteg det som resursen tål. Vidare har det funnits ett önskemål hos yrkesfiskarna att kunna sprida inkomsterna över året. Ett annat sätt är att försöka förhindra att de oönskade eller otillåtna bifångsterna fås upp överhuvudtaget. Detta kräver dock att redskapen i fisket förbättras. I blandfisket har detta varit särskilt svårt att uppnå. Andra idéer som diskuteras i reformen av den gemensamma fiskeripolitiken är att tillämpa fångstkvoter snarare än landningskvoter. Detta löser dock inte problemet med kontrollen till havs. Det finns också tankar om att ta bort medlemsländernas relativa andelar av fisket och i stället sälja ut dem till högstbjudande.

Vidare framhåller departementet att man diskuterar att försöka tillämpa en mer ekosystembaserad förvaltning. Dagens enartsförvaltning är mindre lämplig för blandfisket. Arbeta för att utveckla dagens förvaltning mot ett

blandfiskeperspektiv pågår bl.a. inom Ices. I en flerartsförvaltning skulle t.ex. det svagaste beståndet påverka TAC-sättningen för övriga bestånd i området som kan fås som bifångst i detta fiske. Ett annat sätt är att se till att fartyg har tillräckligt med kvoter för samtliga arter som de kan få upp i sina nät.

Den gemensamma fiskeripolitiken är ett i det närmaste totalharmoniserat politikområde i EU, vilket innebär att merparten av styrande regler och beslut för fisket i haven fattas på EU-nivå. Eftersom beslut fattas med kvalificerad majoritet kan Sverige inte ensamt förändra nuvarande regelverk. Enligt departementet bidrar Sverige aktivt till att påverka besluten som fattas. Den gemensamma fiskeripolitiken bör skapa incitament för allt skonsammare fiskemetoder. Sverige har bl.a. medverkat till ett undantag för fiske med bottentrål med artselektorerande kräfrist från det system med kilowattdagar som annars begränsar fisket i Västerhavet i syfte att skydda torsken. Kräfristen är efter mångårig utprovning av Fiskeriverket, i nära samarbete med fiskerinäringen, ett mycket selektivt redskap vars effekt är väl dokumenterad, och det är redan obligatoriskt i vissa områden nationellt. Syftet är att uppmuntra användandet av selektiva fiskemetoder som sorterar bort bifångst av torsk vid fiske efter havskräfta. Det visar att hållbart fiske redan i dag premieras. Målen för en ny fiskeripolitik ska utgå från en ekosystemansats. När det gäller fördelning av fiskemöjligheter inom unionen kan, enligt departementet, nuvarande system behöva ses över. Nationellt sker inom flera fisken olika former av fördelning mellan olika fartygskategorier. Detta regleras av Fiskeriverket och sker i samråd med fiskets organisationer. I enlighet med Fiskeriverkets regleringsbrev ska särskilt insatser i syfte att stärka det småskaliga fisket beaktas (som i vissa avseenden kan ha en mindre negativ miljöpåverkan än storskaligt fiske). Mot bakgrund av vad som har redovisats finner utskottet att motionerna MJ326 (m), MJ385 (kd), och MJ480 (mp) yrkande 2 kan lämnas utan åtgärd.

Enligt Jordbruksdepartementet pågår en grundlig förankringsprocess för en nationell samsyn om fisket. Processen har inkluderat arbetet med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken. Fiskeriverket hade under våren 2009 i uppgift att göra en analys av den gemensamma fiskeripolitiken. I denna analys ingick också att ha två större samrådsmöten med intressenter. I november 2009 kallade Jordbruksdepartementet ett stort antal intresseorganisationer till ett samråd i Stockholm. Regeringen redovisade i en skrivelse den 29 januari 2010 till kommissionen den svenska synen på reformen. Fortlöpande arbetas med att ytterligare förbättra och förstärka kommunikationen och förankringsprocessen vad gäller reformarbetet. I syfte att ytterligare involvera riksdagen i den gemensamma fiskeripolitiken har en kontaktgrupp nyligen bemannats vid utskottet. Den består av en riksdagsledamot per parti, och gruppen är tänkt att ledas av en statssekreterare

vid Jordbruksdepartementet. Man har uttalat att gruppen bör mötas kontinuerligt och vid behov fr.o.m. maj/juni 2010. Mot bakgrund av det anförda lämnar utskottet motion MJ474 (s) yrkande 18 utan vidare åtgärd.

Utkast av fisk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, m, c, v, mp) om att införa förbud mot utkast m.m. och om att skydda havskräftan i Västerhavet.

Jämför reservation 6 (s, v, mp).

Skrivelsen

Regeringen bedömer att beståndssituationen för ett flertal för svenskt fiske viktiga fiskbestånd längs med västkusten och i Västerhavet fortfarande är allvarlig eller visar en nedåtgående trend. Regeringen bedömer dock att de åtgärder som har vidtagits, både på EU-nivå och nationellt, sammantaget förväntas påverka utvecklingen i positiv riktning. Flera åtgärder som har vidtagits under de senaste åren, såsom förbud mot high-grading, stängda områden i bl.a. Kattegatt och en riktad användning av kilowattdagssystemet, förväntas leda till minskade utkast av fisk och dessutom skapa ytterligare incitament för näringen att utveckla och använda mer selektiva redskap och fiskemetoder. Dessutom har program för skrotning av fartyg och överlåtbara rättigheter införts för att långsiktigt reducera fisketrycket.

Regeringen bedömer vidare att de statliga insatserna har bidragit till en positiv utveckling för torskbestånden i Östersjön. Åtgärder som genomförandet av EU:s förvaltningsplan för torsk och en effektivare kontroll har varit positiva för bestånden. Möjligheterna för en fortsatt positiv utveckling är goda genom pågående arbete inom EU med redskapsutveckling för att undvika utkast och med effektivare kontroll, och genom samarbetet inom Östersjöstrategin. Laxens situation förväntas bli ytterligare stärkt genom förbudet mot drivgarn som infördes 2008 och förslaget till EU:s förvaltningsplan som förväntas bli presenterad under 2010.

Motionerna

I motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 5 föreslås att man inom EU inför ett generellt förbud mot utkast av fisk. Regeringen har under senare tid ökat sina ambitioner och försökt minska utkast av fångsten, bl.a. genom att förbjuda s.k. high-grading. En uppgradering av fångsten innebär att mindre dyrbara fiskar kastas överbord. Fiskaren sparar de mest värdefulla individerna, vilket oftast är de största, inom ramen för sin kvot och kastar ut resten. Effekten av high-grading är att fler fiskar dör än om all fångad fisk

hade landats. Det införda förbudet mot high-grading i Östersjön och Västerhavet är ett första steg, men inte tillräckligt för att uppnå ett uthålligt fiske. Inom EU bör man införa ett generellt förbud mot att dumpa torsk i Östersjön senast den 1 januari 2011. Det förbudet bör strax därefter följas av ett likadant förbud för Västerhavet. Även i motion MJ474 (s) yrkande 16 (delvis) begärs att man inför stopp för fiskdumpningen. I dag slängs uppemot 60 % av all fångad fisk tillbaka i havet, bl.a. den torsk som fångas vid fiske av andra arter. Detta beror på de beslut som fattas vid EU:s kvottilldelningar. Motsvarande krav framförs även i motion MJ480 (mp) yrkande 11 (delvis). Mycket fisk, som skulle kunna ätas, slängs helt i onödan. Skälen är flera. Åtgärder mot utkast ska inte användas för att motivera högre kvoter förrän det har kunnat konstateras att åtgärderna ger effekt.

I motion MJ450 (s) begärs en översyn av gällande regelverk för fångst utöver kvotfiske i syfte att kunna införa förbud mot dumpning. Det bör inte vara så att yrkesfiskarna måste återföra föda som är fullvärdig för människor till havet på grund av gällande kvottilldelningssystem. När kvoten för en art (t.ex. torsk) är slut fortsätter man att fånga denna art riktat efter en annan art (t.ex. havskräfta). Följden blir utkast. I dag finns s.k. artelektiva trålar försedda med ett galler som leder ut fisken ur trålen. Det innebär att man kan fortsätta att fiska t.ex. kräfta utan betydande bifångster av torsk. En ökad användning av artelektiva trålar skulle minska mängden utkast. Även i motion MJ339 (m) föreslås att man ser över vilka åtgärder som kan vidtas för att minska dumpning av fisk i hav och sjöar. Enligt MJ378 (m) yrkande 2 bör Sverige verka för ett förbud mot dumpning av överbliven fisk i Östersjön genom en förändring av nuvarande fiskekvotssystem.

I motion MJ474 (s) yrkande 16 (delvis) föreslås att landningsplikt införs. All fångad fisk ska vara landad fisk. Regeringen bör begära undantag för att få föra i land fisk som fångats utöver kvoten. Det är ett första steg mot ett dumpningsförbud. Den fisk som fångas utöver kvot ska inte saluföras. Motsvarande förslag framförs även i motion MJ480 (mp) yrkande 11 (delvis). Motionärerna framhåller dock att fisk som är utöver kvot eller under minimistorlek ska dras av från kvoterna och betinga ett lägre pris för yrkesfiskaren.

Enligt motion MJ343 (c) bör havskräftans långsiktiga överlevnad i hela Västerhavet skyddas genom beslut om att endast selektiva fångstredskap får användas vid fisket. Havskräftan fiskas med bottentrål och bur, men i många fall sker ingen bortsortering av småkräftor vid trålfiske. I riksdagen har i andra sammanhang behovet av selektiva redskap vid fiske lyfts fram som en viktig faktor för att skydda hotade arter. Generella bestämmelser om sådana redskap bör snarast införas för allt fiske av havskräfta i Västerhavet.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anför i skrivelsen är problemet med utkast en internationell fråga. Sverige är en av de medlemsstater inom EU som är mest drivande i frågan om att undvika utkast och har tydligt verkat för ett utkastsförbud, vilket också har lett fram till ett antal åtgärder på unionsnivå. I Västerhavet är utkast ett betydande problem, huvudsakligen beroende på att mycket av fisket är ett blandfiske. När kvoten för en art har fiskats upp och detta fiske därför stoppas är det ofta omöjligt i dagens fiske att undvika bifångster av denna art vid annat fiske. Redskapsutveckling kan påverka fisket så att det blir mer selektivt, och därmed kan mängden utkast minska. Den svenska trålredskapsforskningen har fokuserat på utveckling av kräffrist, t.ex. den artselektiva rist i kräfftrålar som leder ut fisken ur trålen. Det innebär att man kan fortsätta att fiska kräfte utan betydande bifångster av torsk. För att stärka arbetet med utvecklingen av skonsamma och selektiva redskap tillfördes Fiskeriverket 8 miljoner kronor 2009 respektive 2010 (prop. 2008/09:162). Den 1 januari 2009 förbjöds i Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt utkast av fiskarter som är kvoterade och som lagligen kan landas enligt gällande föreskrifter, alltså ett high-grading-förbud. För att få kvoten av torsk att räcka hela året har EU även infört s.k. kvartalsmål för torskkvoterna i Skagerrak och Nordsjön. Detta kom EU och Norge överens om vid de årliga fiskeriförhandlingarna 2008, och det började gälla den 1 januari 2009. Åtgärden innebär att torskfångande redskap inte får användas då 90 % av kvartalsmålet för kvoten är uppfiskad. I stället ska selektiva redskap såsom artselekerande rist användas. Under hösten 2009 beslutades att förbudet mot high-grading skulle utökas till att gälla i alla EU:s vatten och fr.o.m. den 1 januari 2010 är high-grading därmed även förbjudet i Östersjön. Förbudet mot high-grading förväntas leda till en minskning av utkast och i förlängningen skapa incitament för selektivare redskap och fiskemetoder. En annan åtgärd som EU och Norge har kommit överens om för att skydda ungfisk och undvika utkast av densamma är s.k. realtidsstängningar. Det innebär att om mer än 10 % i vikt av fiskarens fångst utgörs av ung torsk, kolja, sej eller vitling så kommer ett område av 50 kvadratnautiska mil runt fångstplatsen att stängas under tre veckor. Denna åtgärd började gälla den 1 september 2009. Sverige har dessutom infört en bifångstregel för trålfiske i Kattegatt och Skagerrak som innebär att torsk inte får utgöra mer än 30 % av fångsten. Detta gjordes för att minimera riktat torskfiske och därmed reducera fiskdödlighet och utkast av torsk.

EU har också, tillsammans med Norge, enats om att påbörja ett projekt om fullt dokumenterat fiske genom kameraövervakning. Projektet ska syfta till att undvika utkast genom att all fångst dras av från kvoten. För att skydda lokala kustlevande populationer av framför allt torsk och för att skydda känsliga hårdbottnar beslutade Fiskeriverket 2004 att flytta ut den svenska trålgränsen på västkusten från 2 till 4 nautiska mil utanför baslinjen. Detta innebar att utflyttning skedde så långt som det är möjligt. I ett

antal områden där trålning inte bedömdes skada skyddsvärda bottenar tilläts trålning, men endast med kräfttrål med artselekerande rist för att skydda lokala bottenfiskbestånd i kustzonen. Det huvudsakliga motivet för att flytta ut trålgränsen var att minska bifångsterna av torsk i trålfisket, och sedan 2005 har detta redskap även upptagits i EU:s regleringar inom hela Skagerrak och Kattegatt. Innanför trålgränsen är det endast tillåtet att fiska med selektiva redskap, såsom kräftristen. Ytterligare en åtgärd med syfte att undvika utkast är det fiskefria området i Kattegatt (se nedan). Torskkvoten i Kattegatt är för låg för de oavsiktliga bifångster som tas i annat fiske, vilket leder till utkast.

Utskottet delar sammanfattningsvis regeringens bedömning att de åtgärder som har vidtagits, både på EU-nivå och nationellt, sammantaget kan förväntas påverka utvecklingen i Västerhavet i positiv riktning. Flera åtgärder som har vidtagits under de senaste åren, såsom förbud mot high-grading, stängda områden i bl.a. Kattegatt och en riktad användning av kilwattdagssystemet, bör leda till minskade utkast av fisk och dessutom skapa ytterligare incitament för näringen att utveckla och använda mer selektiva redskap och fiskemetoder. Dessutom har program för skrotning av fartyg och överlåtbara rättigheter införts för att långsiktigt reducera fisketrycket. De statliga insatserna har även bidragit till en positiv utveckling för torskbestånden i Östersjön. Åtgärder som genomförandet av EU:s förvaltningsplan för torsk och en effektivare kontroll har varit positiva för bestånden. Möjligheterna för en fortsatt positiv utveckling är goda genom pågående arbete inom EU med redskapsutveckling för att undvika utkast och med effektivare kontroll, och genom samarbetet inom Östersjöstrategin. Enligt vad utskottet har inhämtat från Jordbruksdepartementet kommer diskussioner om utkast eller ett generellt utkastförbud m.m. att vara aktuella i samband med reformeringen av den gemensamma fiskeripolitiken. Med hänsyn till det anförda anser utskottet att motionerna MJ3 (s, v, mp) yrkande 5, MJ450 (s), MJ474 (s) yrkande 16, MJ480 (mp) yrkande 11, MJ378 (m) yrkande 2 och MJ339 (m) kan lämnas utan vidare åtgärd.

För att få tråla havskräfta innanför trålgränsen (i de s.k. inflyttningsområdena innanför 4 nautiska mil från baslinjen) är det i dag krav på att använda artselekerande rist för att minimera bifångsten av fisk. Det är obligatoriskt att använda artselekerande rist vid fiske med bottentrål med maskstorleksintervallet 70–89 mm i Skagerrak och Kattegatt (rådets förordning (EG) nr 43/2009). Med anledning av problemet med utkast av kräfta i trålfisket samt för att harmonisera reglerna med Nordsjön, har EU-kommissionen i revidering av regelverket för tekniska regleringar (rådets förordning (EG) nr 850/98) föreslagit en sänkning av minimimåttet för havskräfta till 85 mm.

Enligt vad utskottet har inhämtat från Fiskeriverket har man fördelat Sveriges kräftkvot nationellt så att 50 % tillägnas fiske med bottentrål med artselekerande rist, 30 % fiske med konventionell bottentrål och 20 % fiske med bur. För 2009 beräknas hälften av all svenskfångad havskräfta

fångas i trålar försedda med rist. Burfisket sker i stort sett bara innanför 4 nautiska mil, dvs. på svenskt vatten där det svenska regelverket gäller. Fiskeriverket har under 2008 genomfört försök med att vidareutveckla kräfttrålen så att även undermålig kräfta sorteras ut i större utsträckning än vad som görs i dag. Under 2009 har utvecklingsarbetet med rist i kräfttrålar fortsatt. Försök har utförts på två kommersiella fiskefartyg, ett i Skagerrak och ett i Kattegatt, där möjligheten att kombinera art- och storleksselektivitet studerats genom att modifiera den befintliga risten på så vis att två olika spaltbredder utnyttjas. Resultaten från den första studien visade att cirka hälften av kräftorna som var under minimimåttet sorterades ut och mindre än 5 % av den fullmåliga kräftan släpptes ut via risten. Förhoppningen är att så snart det är möjligt, utifrån försöken som genomförs under 2010, införa ett krav om dubbelrist. Det pågår i dagsläget en översyn av trålgränsen i Västerhavet och de regler som rör kräftfiske med bur. Det finns en begränsning i utrymme när det gäller kräftfiske med bur. I de områden där det bedrivs trålfiske kan man inte fiska med bur eftersom dessa riskerar att bli upprålade. För att förhindra en överetablering inom burfisket infördes 2008 ett krav om särskilt tillstånd för att fiska med bur, något som välkomnades av yrkesfiskarna som redan då såg en överhängande risk med överetablering och dålig lönsamhet som följd. Fiskeriverket har i avvaktan på utvärderingen och översynen av trålgränserna inte tillåtit någon nyetablering inom burfisket. Mot bakgrund av vad som har redovisats finner utskottet att motion MJ343 (c) kan lämnas utan vidare åtgärd.

Fiskerekommendationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, v, mp) om att fiskekvoterna ska baseras på vetenskapliga bedömningar.

Jämför reservation 7 (s, v, mp).

Skrivelsen

Den fiskerirelaterade forskningen i Sverige bedrivs främst av Fiskeriverket. Den har karaktären av tillämpade undersökningar och är primärt inriktad på att förbättra kunskapen om fiskbestånd, fiskeriteknik och fiskets miljöeffekter. En avgörande del av verksamheten är de beståndsanalyser och underlag för fiskerirådgivningen som ingår i EU:s program för uppgiftsinsamling och som används av Internationella havsforskningsrådet (Ices). Ices information ligger till grund för de årligen återkommande biologiska råden om mängden fisk som kan fiskas på de olika bestånden. De årliga fiskekvoterna beslutas av EU:s ministerråd med utgångspunkt i dessa råd.

Motionerna

I motionerna MJ3 (s, v, mp) yrkande 1 och MJ474 (s) yrkande 15 anföras att fiskekvoterna ska baseras på vetenskapliga bedömningar. Det finns en chans att säkerställa ett framtida fiske i Östersjön och Västerhavet. Med de vetenskapliga råden från Ices som grund och med havsmiljön överordnad andra havspolitiska intressen finns en möjlighet att trygga fiskbeståndens fortlevnad. Regeringen måste därför driva på inom EU så att Ices rekommendationer följs. Även i motion MJ378 (m) yrkande 1 begärs att man i större utsträckning följer Ices rekommendationer om torskfiskekvoter i Östersjön.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anför i skrivelsen har Ices rådgivningsstruktur reformerats i syfte att långsiktigt förbättra kunskapsunderlaget för en hållbar förvaltning. Sverige har varit aktivt drivande i förändringen som syftar till att integrera ekosystemaspekter i början av rådgivningsprocessen och att öka rådgivningens tillförlitlighet och trovärdighet. Även EU:s uppgiftsinsamlingsförordning har reviderats och ett nytt insamlingsprogram togs fram under 2008 (rådets förordning (EG) nr 199/2008 av den 25 februari 2008 om upprättande av en gemenskapsram för insamling, förvaltning och utnyttjande av uppgifter inom fiskerisektorn och till stöd för vetenskapliga utlåtanden rörande den gemensamma fiskeripolitiken). Den mest grundläggande förändringen i den nya förordningen är att man går från insamling och analys av biologiska uppgifter inriktad på fiskart till information som baseras på fiskerier. Med fiskerier avses en grupp fisken med liknande fångstmetoder och målarter. Denna övergång ger en bättre koppling mellan biologiska uppgifter och ekonomiska variabler baserade på fiskets verksamhet. Programmet ska även innehålla uppgifter för att möjliggöra regional förvaltning och en ekosystembaserad strategi.

Sverige arbetar bl.a. för att öka tillförlitligheten och trovärdigheten i den vetenskapliga rådgivningen, och i förhandlingarna inom EU verkar Sverige för att besluten om kvoter ska hamna så nära den vetenskapliga rådgivningen som möjligt (se den svenska inställningen inför det inställda jordbruks- och fiskerådet den 19 april 2010). Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ3 (s, v, mp) yrkande 1 och MJ474 (s) yrkande 15 och MJ378 (m) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

Marina reservat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande (s) om införande av marina reservat.

Skrivelsen

Att utesluta fisket från avgränsade områden är ett komplement till andra förvaltningsåtgärder. Ett exempel på detta är det fiskefria område som infördes utanför Gotska Sandön 2006. Regeringen bedömer att flera åtgärder som har vidtagits under de senaste åren såsom stängda områden, bl.a. i Kattegatt, förväntas leda till minskade utkast av fisk och dessutom skapa ytterligare incitament att utveckla och använda mer selektiva redskap och fiskemetoder.

Motionen

Enligt motion MJ249 (s) bör regeringen inom EU aktivt driva på en reformering av EU:s gemensamma fiskeripolitik så att de marina reservaten blir verklighet. Ledande forskare har kommit fram till att om vi fullföljer den fiskeripolitik som nu drivs kommer våra hav att vara utfiskade 2048. Närmare 90 % av de kommersiella fiskbestånden i EU är överfiskade och på gränsen till ekologisk kollaps. Havsmiljön måste räddas genom att det skapas marina reservat som är stängda för bottentrålning och annat destruktivt fiske.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen redovisar i skrivelsen har Fiskeriverket i samråd med Naturvårdsverket identifierat och presenterat förslag om att inrätta sex nya fiskefria områden till 2010. Syftet med att inrätta områden med fiskeförbud är bl.a. att bidra till att minska risken för beståndskollaps, att bygga upp fiskbestånd med diversifierad storleksfördelning och en naturlig genetisk sammansättning, att skydda andra naturvärden samt att fungera som referensområden för forskning och förvaltning. Ett utsjöområde och tre kustområden har inrättats. Utsjöområdet är placerat i Kattegatt och är ett samarbete mellan Sverige och Danmark. Syftet är att skydda torsken i området. Två kustområden ligger på västkusten och ett ligger på ostkusten. På västkusten är det första området Havstensfjord för skydd av torsk, bleka, kolja, piggar och rödspotta. Det andra är Buskärs-Tanneskärsområdet för skydd av hummer och bottenfisk. På ostkusten finns området Gålö i Stockholms skärgård för skydd av gös, abborre och gädda. Ytterligare två utsjöområden med fiskeförbud är planerade men kommer dock inte att hinna inrättas under 2010 eftersom detta kräver förhandlingar och överens-

kommelser med andra stater. Fiskeriverket fortsätter att arbeta med dessa två områden och kommer eventuellt att föreslå alternativa lösningar. Samtliga områden ska utvärderas 2015.

Utskottet har nyligen behandlat marina reservat (se bet. 2009/10:MJU 18 s. 13–14) och uttalade bl.a. följande.

Enligt Naturvårdsverket pågår ett fortlöpande arbete för att se till ett nätverk av värdefulla naturområden på land och till havs byggs upp inom gemenskapen i syfte att bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden. Beroende på bevarandebehov kan även fisket regleras. Hösten 2009 inrättades en arbetsgrupp bestående av Naturvårdsverket, Fiskeriverket och vissa länsstyrelser för att se över vilka typer av skydd som skulle kunna behövas inom Natura 2000-områden och hur Sverige ska arbeta med dessa frågor. Detta arbete kommer att pågå under 2010. Utskottet har från Miljödepartementet inhämtat att det är troligt att frågan om fiskereglering i skyddade marina områden kommer att tas upp till diskussion inom EU för att se hur intressefrågor inom olika politikområden kan lösas.

Vidare kan det noteras att effekterna av marina skyddade områden diskuteras i miljö- och jordbruksutskottets forskningsöversikt (rapport 2009/10: RFR2). Där sägs bl.a. att fisklekområden med tidsbegränsat skydd har visat sig vara ineffektiva genom att fiskeansträngningen flyttas till andra områden eller andra tidsperioder än de skyddade. För att bli effektiv skulle denna sorts marina skyddade områden behöva vara mycket omfattande i tid och rum. En utvärdering av fiskefria områden med åretruntskydd visar att den potentiella nyttan är begränsad eftersom fiskeansträngningen flyttas till andra områden. För att vara verkningsfulla skydd måste fiskefria områden kombineras med en minskning av total tillåten fångstmängd.

Sammantaget ansluter sig utskottet till regeringens bedömning att flera åtgärder som har vidtagits under de senaste åren såsom stängda områden, bl.a. i Kattegatt, förväntas leda till minskade utkast av fisk och dessutom skapa ytterligare incitament att utveckla och använda mer selektiva redskap och fiskemetoder. Med det anförda kan motion MJ249 (s) lämnas utan åtgärd.

Fiskeflottan m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, v, mp) om en minskad fiskeflotta och om att subventioner såsom skattebefrielse på bränsle ska tas bort. Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden (s, m, mp) om åtgärder för småskaligt fiske och satsning på ålfiske.

Jämför reservationerna 8 (s, v, mp), 9 (s, v, mp) och 10 (s, v, mp).

Skrivelsen

Den svenska fiskeflottan

Regeringen bedömer att statliga insatser, såsom skrotningskampanjer och överlåtbara rättigheter, har bidragit till en minskning av den svenska fiskeflottans kapacitet men att det kvarstår en överkapacitet som även fortsättningsvis resulterar i låg lönsamhet. Effekterna av de olika insatser och regleringar som har vidtagits för att värna om det småskaliga kustfisket i olika regioner, bl.a. regionala kvoter och undantag från krav på särskilt torskfisketillstånd i Östersjön, är svåra att påvisa men åtgärderna bedöms emellertid ha mildrat den negativa utvecklingen.

Den europeiska fiskeflottan

EU har sedan början av 1980-talet arbetat med att minska flottan genom ett antal olika åtgärder. I vissa fall har målen uppnåtts, men dessa har visat sig vara alltför blygsamt ställda eftersom fiskefartygens effektivitet har ökat varje år till följd av den tekniska utvecklingen. Försök att lösa problemet med överkapacitet har i många fall också försvårats av det offentliga stödet till modernisering av flottan. Som påpekas i kommissionens grönbok om reformen av den gemensamma fiskeripolitiken är flottans överkapacitet ett av den gemensamma fiskeripolitikens grundläggande problem.

Ål

Ålen har tidigare varit en av de mest talrika och spridda fiskarterna i Europa, men i dagsläget minskar mängderna vuxen ål påtagligt och rekryteringen har under de senaste årtiondena minskat till rekordlåga nivåer. EU antog en återhämtningsplan för den europeiska ålen 2007, vilken innebär bindande åtaganden för medlemsstaterna att säkerställa en tillräcklig utvandring av blankål, ålens fullvuxna stadium, för lek (se rådets förordning (EG) nr 1100/2007 av den 18 september 2007 om åtgärder för återhämtning av beståndet av europeisk ål). Enligt förordningen ska 60 % av den glasål (ålyngel) som fångas i medlemsstaterna saluföras för utsättning i ålavrinningsområdena inom EU för att bidra till detta. Åtgärder för att uppnå målen ska regleras i varje medlemsstat i en nationell återhämtningsplan.

Motionerna

Enligt motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 2 bör EU:s fiskeflotta minskas och anpassas efter de existerande fiskbestånden. Framtidens fiskbestånd räcker inte till för att ge arbete och inkomst till alla fiskare. Den nödvändiga reduktionen av fiskeflottan, som sker med hjälp av skattemedel, ska kontrolleras noga så att den ger önskad effekt. Även i motion MJ474 (s) yrkande 17 uppmärksammas EU:s subventionering av fiske på vatten utanför EU, och man anför att en utskrotning av fiskeflottan är nödvändig. Enligt

motion MJ480 (mp) yrkande 4 bör direkta och indirekta subventioner till fiskeflottan i EU tas bort, och man pekar på problemet med överkapaciteten i fiskeflottan.

I motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 3 föreslås ändrad skatt på fartygsbränsle. EU:s skattebefrielse på bränsle har haft en omfattande betydelse för såväl fiskeflottans som fiskefartygens storlek. Det är inte miljömässigt, klimatomfattigt eller ekonomiskt försvarbart att subventionera bränslen till en fiskeflotta som redan är för stor. Regeringen bör se över om skattebefrielsen för fartygsbränsle kan avskaffas eller om det bör finnas ett tak för hur stor skattebefrielsen får vara. Stöd till fiskerinäringen ska inte lämnas på ett sätt som gynnar bränsleslukande fartyg. Sverige bör inom EU agera mot det skattedirektiv som har stoppat upp utvecklingen av energisnålare fartyg och redskap.

Enligt motion MJ480 (mp) yrkande 6 bör småskaliga fiskare ges möjlighet till fortbildning i småföretagande m.m. när deras möjligheter att försörja sig sviktar. I hela Europa värnar man om sitt småskaliga kustfiske, som ger liv och prägel åt kustområdena.

I motion MJ294 (s) yrkande 1 föreslås att staten prioriterar en satsning på utsättning av ålyngel. Vidare föreslås att regeringen inom EU agerar för att mer ålyngel sätts ut (yrkande 2) samt att man bör värna om en fortsatt ålkultur med hållbart fiske, förädling och ålagillen (yrkande 4). Eftersom orsaken till tillbakagången av ålens bestånd är osäker och med tanke på att ålen har en livscykel på 10–30 år krävs såväl kraftfulla som omedelbara åtgärder. En större omfördelning av överskottet av ålyngel bör göras till de underutnyttjade uppväxtområdena i norra Europa. Här kan regeringen göra en insats när det gäller mer utsättning av ålyngel. Ett hållbart fiske är givetvis också nödvändigt. I motion MJ398 (m) yrkande 1 uppmärksammas ålfiske och ålfiskeföretagares rätt att överlåta sin verksamhet. Svenska ålfiskeföretagare måste i dag inneha ett tillstånd för att kunna bedriva sin verksamhet. Till följd av Fiskeriverkets myndighetsutövning utfärdas inga nya tillstånd och de existerande upphör i takt med att tillståndsinnehavarna dör. Skälet till att Fiskeriverket inte beviljar nya tillstånd uppges vara att säkra ålbeståndet. Det innebär att en generationsväxling i dessa företag inte är möjlig till följd av myndighetens tolkning av det internationella regelverket på området. Utifrån ett betraktande och beaktande av det samlade regelverket på området, inklusive associationsrättsliga principer och näringsfrihetsmässiga överväganden, måste generationsskiften i dessa företag möjliggöras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att de statliga insatserna, såsom skrotningskampanjer och överlåtbara rättigheter, har bidragit till en minskning av den svenska fiskeflottans kapacitet men att det kvarstår en överkapacitet som fortsätter att resultera i låg lönsamhet. Unionens fiske-

flotta är fortfarande för stor för de tillgängliga resurserna, och denna obalans ligger till grund för många problem, t.ex. dålig ekonomisk lönsamhet, bristande efterlevnad av regler och överutnyttjade resurser. I samband med att den gemensamma fiskeripolitiken reformeras kommer frågan om överkapacitet och subventioner att hanteras. Utskottet har i sitt utlåtande över grönboken om reformen av den gemensamma fiskeripolitiken uttalat bl.a. följande (se utlåtande 2009/10:MJU4 s. 10).

Vad gäller problemet med överkapacitet i flottorna vill utskottet i likhet med kommissionen framhålla att näringen omfattas av ett antal indirekta stöd, utöver direktstödet från Europeiska fiskerifonden och liknande nationella stödsystem. Som påpekas i grönboken är det viktigaste av dessa indirekta stöd det allmänna undantaget från bränsleskatt. Mot bakgrund av subventionernas negativa effekter på resursallokering och bestånd anser utskottet att subventionerna bör avskaffas. Detta gäller även subventionen i form av undantag från bränsleskatt som bör tas bort på EU-nivå. Det är märkligt att EU ännu inte klarat av att på ett ansvarfullt sätt ta bort denna subvention som är till så stor skada, inte minst för miljön. Vidare anser utskottet att ett införande av tydligare fiskerättigheter för enskilda eller för grupper av företag skulle vara mer effektivt mot överkapaciteten än dagens kostsamma strukturanpassningspolitik.

Enligt vad utskottet har inhämtat från Jordbruksdepartementet driver Sverige, generellt sett, linjen att subventioner som bibehåller fartygskapaciteten ska fasas ut. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ3 (s, v, mp) yrkandena 2 och 3, MJ474 (s) yrkande 17 och MJ480 (mp) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd.

I det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige, 2007–2013, det s.k. fiskeprogrammet, finns åtgärder för det småskaliga kustfisket. Stöd kan gå till fiskare och fiskefartygsägare för att bl.a. förbättra yrkeskunskaperna och säkerhetsutbildningen (artikel 26 i rådets förordning (EG) nr 1198/2006 om Europeiska fiskerifonden och artikel 7 i kommissionens förordning (EG) nr 498/2007). Socioekonomisk kompensation kan även utgå för bl.a. diversifiering av verksamheten i syfte att främja olika slags arbetsmöjligheter för fiskare, förbättring av yrkeskunskaper särskilt för unga fiskare och projekt för omskolning till annan sysselsättning än havsfiske. De redovisade åtgärderna är möjliga även enligt det svenska fiskeprogrammet. Mot bakgrund av det anförda föreslås att motion MJ480 (mp) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd.

Sveriges nationella återhämtningsplan för ål var en av de första som godkändes av kommissionen 2009. Åtgärderna i planen är ett minskat fiskestryck, ålyngelutsättningar och förbättrade möjligheter till passage förbi vattenkraftsanläggningar. Enligt planen ska ålfisket minska med 20 % under det första året för att sedan halveras fram till 2013. Det finns följaktligen inte några förutsättningar för expansion av detta fiske. Under 2010 kommer reglerna för ålfisket att ses över i enlighet med planen, vilket i förlängningen kan komma att innebära att ålfisket minskas ytterligare. Utskottet anser att generationsskiftesproblematiken bör uppmärksammas

vid denna översyn. Den nationella återhämtningsplanen ska utvärderas senast 2012 och därefter vart tredje år. För genomförande av planen tillfördes ytterligare 8 miljoner kronor 2009 respektive 2010 (prop. 2008/09:162). Fiskeriverket har kommit överens med de största vattenkraftsbolagen om åtgärder för ökad blankålsutvandring förbi vattenkraftverk, vilket innebär att vattenkraftsindustrin frivilligt åtar sig att bidra till en minskning av blankålsmortalitet orsakad av turbiner. Ett tiotal vattendrag är utsedda som prioriterade för dessa åtgärder.

Enligt vad utskottet har inhämtat från Fiskeriverket är det i nuläget, när ålfisket dimensioneras och då ett minskande antal ålfisketillstånd kan vara en betydelsefull åtgärd i denna dimensionering, inte lämpligt att tillåta någon form av generationsväxling. I praktiken skulle uteblivna pensionsavgångar inom ålfisket innebära att andra förvaltningsåtgärder måste skärpas. Fiskeriverket anser därför att ingen generationsväxling bör tillåtas innan utvärderingen av den nationella förvaltningsplanen är klar. Med det anförda avstyrks motionerna MJ294 (s) yrkandena 1, 2 och 4, samt MJ398 (m) i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Fiskerikontroll m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande (mp) om att EU bör ta initiativ till en offensiv satsning på ett globalt samarbete för att få stopp på det illegala fisket. Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden (s, m, v, mp) om förbättrad konsumentinformation.

Jämför reservationerna 11 (mp) och 12 (s, v, mp).

Skrivelsen

De statliga insatserna för utveckling och förstärkning av fiskerikontrollen inom unionen såväl som inom Sverige har bidragit till den positiva utvecklingen för torskbeståndet i Östersjön liksom generellt till att uppnå ett långsiktigt hållbart fiske.

Motionerna

Enligt motion MJ480 (mp) yrkande 10 bör EU ta initiativ till en offensiv satsning på ett globalt samarbete för att få stopp på det omfattande illegala fiske som sker världen över, inte minst i afrikanska länders vatten. Tekniska möjligheter finns med satelliters hjälp, men nu behövs också en politisk vilja att påverka s.k. bekvämlighetsnationer som erbjuder flaggor och okontrollerade landningshamnar. Dessutom ska ökad press sättas på de egna medlemsländerna som bör frånta fiskare, som fiskat illegalt, licenser och bidrag från EU. I EU-parlamentet har man föreslagit att insatsstyrkor

som sänds till Somalias kust i syfte att agera mot pirater också skulle få i uppdrag att kontrollera svartfiske med fartyg från EU-länder. En av utgångspunkterna till konflikterna är att det lokala kustfisket konkurrerats ut av svartfisket.

I motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 10 uppmärksammas märkning av fisk. Dagens konsumenter efterfrågar i allt högre grad ursprungsmärkta varor. Märkningen av fisk och andra livsmedel ska ge information om hur långt varan har transporterats, hur färsk den är och var den har fångats eller fötts upp. EU-kommissionen har beslutat om nya direktiv för obligatorisk märkning av fisk ned till minsta båt. Genomförandet i Sverige välkomnas. En ursprungsmärkning av fisk bidrar till en ökad handel med godkända fiskarter. Det bidrar också till en bättre kontroll och därmed ett minskat illegalt fiske. Även motion MJ348 (m) behandlar konsumentinformationen på fiskeområdet. Ett ökat samarbete mellan olika intressenter bör leda till bättre konsumentinformation. Det är viktigt att se till att konsumenter får tillgång till trovärdig, korrekt och ändamålsenlig information om de olika fiskbeståndens situation.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anför i skrivelsen har det de senaste åren lagts ned ett stort arbete inom EU på att reformera fiskerikontrollen, eftersom kritik har riktats mot denna såväl av Europeiska revisionsrätten som av kommissionen. Anledningen till kritiken är att kontrollen har varit ineffektiv och bristfälligt genomförd av medlemsstaterna. Ett intensivt arbete pågick under 2009 med en ny kontrollförfordning för fisket och dess leveranskedja inom unionen, och Sverige deltog aktivt i förhandlingsarbetet för att skapa ett effektivt och väl fungerande regelverk. Förfordningen samlar regleringen av fiskerikontrollen inom unionen i en rättsakt, vilket innebär en förenkling. En stor förändring är att fiskerikontrollen ska utökas till alla handelsled och att det nu ska bli möjligt att spåra fisken från hav till konsument. En annan nyhet är att fritidsfisket regleras genom ett saluföringsförbud för fisk som fångas i havet och att fångster av fritidsfångad fisk som omfattas av återhämtningsplaner (bl.a. tonfisk, torsk och ål) ska kartläggas för att man ska kunna vidta lämpliga förvaltningsåtgärder. Vidare ska modern teknik utnyttjas mer, t.ex. genom elektronisk loggbok och satellitövervakning som ska gälla även för mindre fartyg på 12–15 meter. Påföljderna för dem som bryter mot bestämmelserna ska vara samma oavsett var överträdelsen har begåtts. Gemensamma sanktionssystem för allvarliga överträdelser införs i form av ett pricksystem. Vid ett visst antal prickar ska fiskelicensen kunna dras in. Kommissionen får vidare större möjligheter att agera mot medlemsstater som inte följer reglerna. Det kan innebära att man drar in ekonomiskt stöd eller fiskerätter. Kontrollförfordningen trädde i kraft den 1 januari 2010. Flera av förfordningens bestämmelser träder dock i kraft först ett år senare eller ännu längre fram.

Olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (IUU-fiske – illegal, unreported and unregulated fishing) är i dag ett av de största globala hoten mot långsiktigt hållbara fiskbestånd. EU är världens största importör av fiskprodukter och därför en stor marknad för olagligt fångad fisk. Dessutom utsätts de som bedriver lagligt fiske för illojal konkurrens. Trots en rad åtgärder för att förhindra IUU-fiske kvarstår problemet. EU har därför beslutat att införa nya regler för att förhindra import och export av olagligt fångad fisk till och från EU. Den 1 januari 2010 började den s.k. IUU-förordningen att tillämpas (rådets förordning (EG) nr 1005/2008 av den 29 september 2008 om upprättande av ett gemenskapssystem för att förebygga, motverka och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske). Förordningen innebär i korthet att ett fångstintyg som visar att fisken är lagligt fångad måste åtfölja fiskprodukterna vid import till EU. Förordningen omfattar alla bearbetade fiskprodukter med undantag för vattenbruksprodukter från yngel eller larver, sötvattensfisk, akvariefisk, vissa mollusker (sniglar, ostron, musslor) samt mjöl och pelletar av fisk.

Utskottet gör samma bedömning som regeringen att de statliga insatserna för utvecklingen och förstärkningen av fiskerikontrollen inom unionen såväl som inom Sverige har bidragit till den positiva utvecklingen för torskbeståndet i Östersjön liksom generellt till att uppnå ett långsiktigt hållbart fiske. Under 2009 har också ett globalt avtal om bindande åtgärder för att motverka olagligt fiske förhandlats fram inom FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO) och EU:s ratificering av avtalet väntas. Åtgärderna avser skyldigheter för hamnstater att vidta kontrollåtgärder mot utländska fiskefartyg. EU stöder avtalet och har redan vidtagit liknande åtgärder, bl.a. genom IUU-förordningen. Med det anförda anser utskottet att motion MJ480 (mp) yrkande 10 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Grundreglerna för märkning av fisk, skaldjur och blötdjur finns i artikel 4 i rådets förordning (EG) nr 104/2000 om den gemensamma organisationen av marknaden för fiskeri- och vattenbruksprodukter (den s.k. marknadsordningen). Syftet med reglerna är att ge konsumenterna en viss grundläggande information om produkternas karaktär. Medlemsstaterna ska upprätta en förteckning över de handelsbeteckningar som är tillåtna i landet. Marknadsordningen kommer i samband med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken att genomgå en reformering, och frågan om spårbarhet och märkning kommer troligtvis att bli en viktig del, inte minst med anledning av det nyligen införda IUU-regelverket. IUU-förordningen ska leda till att inga IUU-produkter ska kunna föras in till gemenskapen. Detta ska uppnås genom att produkterna har fångstcertifikat. Den nya kontrollförordningen ska även ge olagliga fiskare mer kännbara straff, och produkternas spårbarhet ska öka. När man i dag köper fisk och skaldjur i butik ska man få information om varifrån produkterna kommer, dvs. produkternas ursprungsland eller fångstzon. Detta kan antingen skrivas i märkningen eller visas med en affisch. Säljaren ska även informera om produktionsmetod, t.ex. ”odlad” eller ”vildfångad”, och handelsbeteckning.

dvs. vad fisken ska kallas på svenska, t.ex. sik eller regnbågslox. Om denna information inte kan lämnas får varan inte säljas (om det vetenskapliga namnet anges ska det vara fullständigt). Reglerna gäller inte vid försäljning av mindre mängder fisk direkt från fiskare eller odlare till konsumenten. För närvarande ursprungsmärks alltså i princip all fisk som säljs inom EU.

Inför det inställda jordbruks- och fiskerådet den 19 april 2010 redovisade regeringen den svenska inställningen när det gäller marknadsordningen för fiskeriprodukter:

Konsumenternas möjlighet att göra ett aktivt val är av avgörande vikt i strävan mot en hållbar fiskeriförvaltning. I dag är ursprungsmärkningen när det gäller fisk baserad på stora havsområden, vilket kan försvåra för konsumenten att göra ett aktivt val. Kraven på konsumentinformationen om fiskens ursprung bör därför skärpas.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ3 (s, v, mp) yrkande 10 och MJ348 (m) lämnas utan vidare åtgärd.

Vattenbruk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande (s, v, mp) om miljöanpassade vattenbruk.

Jämför reservation 13 (s, v, mp).

Skrivelsen

Regeringen bedömer att det finns en kvarstående potential för vattenbruket i Sverige att utvecklas, särskilt inom musselodling och för vissa fiskarter såsom röding och regnbåge. Musselodling har dessutom en positiv betydelse för en renare havsmiljö. Vid jordbruks- och fiskerådet i juni 2009 antogs rådsslutsatser om vattenbruket i unionen. Rådsslutsatserna baserades på ett meddelande från kommissionen – Mot en hållbar framtid för vattenbruket. Nya impulser för strategin för hållbar utveckling av det europeiska vattenbruket – där en strategi för vattenbrukets utveckling inom unionen presenteras (KOM(2009) 162 slutlig). Rådsslutsatserna lyfter fram väsentliga delar av meddelandet om vattenbrukets utveckling med både åtaganden och möjligheter. I Sverige har vattenbrukets betydelse för en levande landsbygd och som inslag i svensk landsbygdsutveckling under lång tid lyfts fram som en möjlighet. Utvecklingen har dock gått långsamt. Mot den bakgrunden tillsatte regeringen en utredning i december 2007 för att analysera förutsättningarna för och identifiera hinder mot att ett ekonomiskt och ekologiskt bärkraftigt vattenbruk ska kunna utvecklas.

Motionen

Enligt motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 9 framgår det inte av regeringens skrivelse vad som krävs för att de outnyttjade möjligheterna i vattenbruket ska kunna tas till vara. Regeringen har dock anammat idén om musselodlingar, särskilt som en åtgärd för att minska närsalterna och rena havsmiljön. Att skörda musslor är ett effektivt sätt att plocka näringsämnen ur havet. Investeringar på mellan 0,5 och 1 miljard kronor i musselodlingar ger, enligt beräkningar, samma reningseffekt som investeringar för drygt 5 miljarder kronor inom jordbruket. Tester har visat att det går att odla musslor även på ostkusten. Därför kan den musselodling som i dag sker i stor skala i Bohuslän med fördel utvidgas till Östersjön. Ett miljöanpassat vattenbruk kan ha stor betydelse för konsumenternas efterfrågan på inte bara musslor, utan också fisk och skaldjur. Här krävs mer forskning och utveckling i samarbete med branschen. Tillståndsgivningen för vattenbruk måste revideras och anpassas för att ge ett mer miljöanpassat vattenbruk och samtidigt ge människor i glesbygden nya försörjningsmöjligheter. I ett globalt perspektiv har vattenbruket stor betydelse. Det kan ge många miljoner människor en tryggad livsmedelsförsörjning.

Utskottets ställningstagande

I betänkandet Det växande vattenbrukslandet (SOU 2009:26) redovisas bl.a. ett förslag till en handlingsplan bestående av tretton punkter för att ge förutsättningar för en utveckling av den svenska vattenbruksnäringen. Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Som framgår av skrivelsen har en satsning på vattenbruket gjorts genom att Fiskeriverkets före detta försöksstation i Kälarne nu drivs i privat regi. Verksamheten har möjliggjorts genom en satsning från flera aktörer och är viktig för att utveckla avel och odling, främst av röding. Som regeringen vidare anför har och kan stöd för produktiva investeringar eller miljövårdande åtgärder inom vattenbruk sökas inom ramen för de svenska fiskeprogrammen. Under stödperioden 2000–2006 investerades totalt 58 miljoner kronor i vattenbruket i Sverige, varav 14 miljoner kronor var EU-medel, 3 miljoner kronor kom från andra offentliga finansierare och resterande 41 miljoner kronor från privata finansierare. Att vattenbruket är en landsbygdsnäring framgår av att 95 % av stödet har gått till företag utanför storstäderna. Störst investeringar har gjorts i Västra Götalands län, men mest stöd har gått till Västerbottens och Jämtlands län. Även i Västernorrlands, Värmlands, Skåne och Norrbottens län har investeringar på sammanlagt över 2 miljoner kronor gjorts i respektive län. Största andelen av investeringarna är små. Hälften av dem har varit 200 000 kr eller mindre, och 75 % av investeringarna har legat under en halv miljon kronor. Medelinvesteringen var 550 000 kr. Den vanligaste investeringen var utrustning, men även nyetablering, lokaler och båtar fick stora andelar av utbetalda medel. Ungefär hälften av de beviljade medlen har betalats ut. Utöver de

58 miljoner kronor som har investerats i produktionen har ytterligare 22 miljoner kronor investerats i studier och pilotprojekt som rör vattenbruk under perioden 2000–2006. Avel och ny odlingsteknik har varit de största områdena. Även musselodling, artspecifika projekt och foderutveckling har varit områden som erhållit stöd.

Det har varit en stor efterfrågan på medel inom det nya fiskeprogrammet, 2007–2013, för investeringar i vattenbruk. Fram till årsskiftet 2008/09 har det beslutats om investeringar på över 31 miljoner kronor i vattenbruket, varav hälften är EU-medel och den andra hälften är nationella offentliga medel. Av dessa 31 miljoner kronor avser 19,7 miljoner kronor investeringar i mussel- eller ostronodlingar, varav hälften EU-medel. Ansökningar på ytterligare 11,8 miljoner kronor har kommit in och avvaktar beslut. Cirka 600 000 kr av den summan avser investeringar i mussel- eller ostronodlingar. Eftersom stödsatsen är högst 30 % av den totala investeringskostnaden pågår således investeringar på totalt ca 143 miljoner kronor i svenskt vattenbruk. Utskottet delar regeringens bedömning att det finns en kvarstående potential för vattenbruket i Sverige att utvecklas, särskilt inom musselodling och för vissa fiskarter, såsom röding och regnbåge. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 9 lämnas utan vidare åtgärd.

Fritids- och turistfiske

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, m, c, fp, kd, v, mp) om satsning på fisketurism, åtgärder för att utveckla och säkerställa ett hållbart fiske i Vänerne och Vättern samt om att ta bort förbudet mot att lägga nät för sikfiske på grundare vatten än 3 meter. Jämför reservation 14 (s, v, mp).

Skrivelsen

Regeringen bedömer att det finns en kvarstående potential för fritidsfiske och fisketurism i Sverige att utvecklas. Förståelsen för fisketurism och fritidsfiskets betydelse för utvecklingen i många delar av landets landsbygd och kustnära områden har ökat. Regeringens förtydligande av Fiskeriverkets uppdrag samt satsningarna inom fiskeprogrammet har bidragit till detta.

Motionerna

I motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 8 uppmärksammas fisketurismens utveckling. En satsning på det lokala och det regionala fisket, liksom på fisketurismen, ger många nya arbetstillfällen. Fisketurismen kan vara en chans för yrkesfiskaren att ha ett kompletterande arbete och ett tillfälle för

honom eller henne att vårda och bevara fiskbestånden på ett nytt sätt. En yrkesfiskare ges nya möjligheter att bedriva planerad verksamhet med turister som semesterar utifrån sitt fiskeintresse. Men fisketurismen kan också vara en spontanaktivitet för besökande som upptäcker möjligheten att fiska när de stannar till på en plats. Arbetet med att utveckla fritidsfisket och fisketurismen ska göras utifrån en långsiktig hållbar förvaltningsplan. Uppbyggnad av fiskvandringvägar för att stimulera tillväxten av fiskarter och fiskekvoter som följer forskarnas rekommendationer är avgörande för att fisken som resurs, och därmed möjligheten till fisketurism, ska värnas och upprätthållas på livskraftiga nivåer. Utsättningen av fisk i fiskevårdande syfte måste övervakas noga. Fisketurismen är en ny näring där restriktionerna måste kontrolleras och följas.

I motion MJ439 (kd, m, c, fp) föreslås åtgärder för att utveckla och säkerställa ett hållbart fiske i Vänern och Vättern för yrkesfiske, sportfiske och såväl svensk som internationell fisketurism. Det behövs effektivare riktlinjer för samverkan mellan staten och kommunerna för att stimulera det småskaliga näringslivet att tillvarata förutsättningarna för ökad svensk och internationell fisketurism.

I motion MJ423 (m) föreslås att 3-metersregeln vid fritidsfiske med nät snarast upphör. Sedan 2009 har Fiskeriverket vidtagit åtgärder för kustfisket i Bottenviken riktat mot nätfiske av framför allt sik, där även öring bedöms kunna utgöra bifångst. Förbudet mot att lägga nät för sikfiske på grundare vatten än 3 meter har inneburit att denna typ av fiske i princip har förbjudits eftersom fisken under lektid söker sig mot grundare vatten för äggläggning. Fiskeriverkets beslut har starkt begränsat möjligheterna för kustbefolkningens husbehovsfiske.

Utskottets ställningstagande

Fritidsfiske och fritidsfiskebaserad verksamhet har lyfts fram i ett antal skrivelser och propositioner under senare år. Det har bl.a. lett till ett förtydligande i Fiskeriverkets instruktion om att myndigheten i ökad utsträckning ska ta hänsyn till fisketurismens, det fisketuristiska företagandets och fritidsfiskets behov. Fiskeriverket lämnade 2007 en rapport om fritidsfiske och fritidsfiskebaserad verksamhet. Rapporten gav ett antal förslag som ansågs viktiga för en fortsatt utveckling av fritidsfiske och fritidsfiskebaserad verksamhet. Dessa var bl.a. att Fiskeriverket bör bemyndigas att fördela fiskemöjligheter mellan olika kategorier av fiskande. Vidare föreslogs registrering av och krav på fångstrapportering av fiske med stöd av enskild rätt i yrkesmässig omfattning och att den maximala redskapsmängd som får användas vid fritidsfiske skulle utredas. Dessutom föreslogs att Fiskeriverket bemyndigas att kunna medge särskilt tillstånd med vissa undantag från redskapsbegränsningar för fisketuristiska företag.

Fiskeriverkets förslag behandlades delvis i propositionen En sammanhållen svensk havspolitik (prop. 2008/09:170). Regeringen ansåg det vara angeläget att Fiskeriverket skulle fortsätta att arbeta med att utveckla fritidsfiske och fisketurism utifrån en långsiktig plan och beakta de redovisade förslagen i rapporten. Fiskelagsutredningen gavs i uppdrag att hantera förslagen, bl.a. ska möjligheten att införa licens för fisketurismen behandlas. Utredningen ska lämna sitt betänkande senast den 15 juni 2010. Länsstyrelserna har till Fiskeriverket redovisat ett uppdrag att föreslå nationella förvaltningsmål för vattenområden och arter av särskild stor betydelse för fritidsfiske och fisketurismen. I uppdraget ingick också att föreslå individuella förvaltningsmål för individuella älvar av särskilt stor betydelse för fritidsfiske och fisketurism. Redovisningen bereds vidare på Fiskeriverket i samråd med länsstyrelserna. Genom det statliga fiskevårdsanslaget främjas fiskevården och fisketillsynen, främst i vatten där allmänheten har rätt att fiska. Anslaget storlek för budgetåret 2010 är 24 832 000 kr. Sammanfattningsvis ansluter sig utskottet till regeringens bedömning att det finns en kvarstående potential för fritidsfiske och fisketurism i Sverige att utvecklas och att förståelsen för fisketurism och fritidsfiskets betydelse för utvecklingen i många delar av landets landsbygd och kustnära områden har ökat. Därmed anser utskottet att motionerna MJ3 (s, v, mp) yrkande 8 och MJ439 (kd, m, c, fp) kan lämnas utan vidare åtgärd.

Den 1 juli 2006 infördes i Bottenviken ett förbud mot att fiska med nät på vatten grundare än 3 meter under laxens och öringens fredningstid. Förbudet infördes för att minska bifångsterna av öring vid annat fiske. Enligt vad utskottet har inhämtat från Fiskeriverket tillåts fiske med nät under sommaren då det under denna tid inte uppehåller sig lika mycket öring i dessa områden och då det vid samma tid också bedrivs bl.a. abborrfiske. Ett undantag infördes för finmaskiga nät under hösten för att möjliggöra ett fiske efter siklöja då detta tidvis bedrivs på grunt vatten. Detta innebär att sikfisket måste bedrivas på djupare vatten än 3 meter, vilket försvårar detta fiske. Mot bakgrund av den dåliga beståndssituationen för öring i detta område är detta enligt Fiskeriverket en nödvändig förändring av fiskemönstret för att komma till rätta med bifångstproblematiken. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ423 (m).

Ny myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande (s, v, mp) om inrättande av en ny vattenmyndighet.

Skrivelsen

Regeringen bedömde våren 2009 att det finns behov av en central förvaltningsmyndighet med ansvar för havs- och vattenmiljöfrågor (prop. 2008/09:170). Målsättningen är att etablera en effektiv och samlad svensk havsmiljö- och vattenförvaltning som ska skapa ett hållbart och optimalt nyttjande av naturresurserna och tjäna till att bevara och vid behov förbättra miljötillståndet i alla vattenmiljöer. I centrum står ett samlat genomförande av EU:s marina direktiv, ramdirektivet för vatten, Helcoms aktionsplan för Östersjön och de relevanta svenska miljö kvalitetsmålen. Särskilt viktigt är att säkerställa att förvaltningen av vatten präglas av en helhetssyn och av ekosystemansatsen för att därigenom möjliggöra avvägningar för ett optimalt nyttjande av vatten i landmiljöer vid kust och i hav. I betänkandet om en ny myndighet för havs- och vattenmiljön (SOU 2010:8) finns förslag om att delar av Fiskeriverkets verksamhet, inklusive fiskerikontrollen, ska ingå i den nya myndigheten. Vidare föreslås att samarbetet med andra myndigheter runt fiskerikontrollen bör fortsätta på liknande sätt som i dag och att det bör övervägas om Kustbevakningen kan ges ett större ansvar för genomförandet av fiskerikontrollen i samband med inrättandet av den nya myndigheten.

Motionen

I motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 11 begärs att en ny vattenmyndighet inrättas. I den havsmiljöproposition som regeringen presenterade för drygt ett år sedan föreslogs också en utredning kring behovet av en central förvaltningsmyndighet. Av utredningens betänkande (SOU 2010:8) framgår att den nya myndigheten för havs- och vattenmiljön bör kunna ta över flertalet av Fiskeriverkets uppgifter, inklusive fiskerikontrollen, och den verksamhet som Naturvårdsverket har inom området hav och vatten. Utredarens förslag välkomnas, och regeringen bör snarast satsa på en integrerad fiskeriförvaltning.

Utskottets ställningstagande

Regeringen aviserade i vårpropositionen 2010 att man avser att bilda en ny myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor som ska inleda sin verksamhet den 1 januari 2011 (prop. 2009/10:100 s. 291–292). Flertalet av de verksamheter vid Naturvårdsverket som rör havs- och vattenmiljö kommer att ingå i den nya myndigheten. Följande uppgifter avser man att överföra från Fiskeriverket till den nya myndigheten: huvuddelen av Fiskeriverkets verksamhet som rör genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik och utformningen och genomförandet av den nationella fiskeripolitiken samt den verksamhet vid verket som rör prövning av tillståndsansökningar på fiskets område. Vidare överförs till den nya myndigheten Fiskeriverkets ansvar för förvaltningen av fiskresursen liksom regleringen av fritidsfisket,

verkets undersökande och utredande verksamhet, verkets ansvar för föreskrifter och tillsynsvägledning enligt miljöbalken avseende vattenbruk, verkets övergripande ansvar för fiskerikontrollen, verkets verksamhet som rör forskning och utveckling samt delar av verkets ansvar för att tillhandahålla underlag och expertis till regeringen i förhandlingsarbetet inom EU. Mot bakgrund av det anförda föreslås att motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 11 lämnas utan vidare åtgärd.

EU:s fiskeavtal med tredjeland

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, v, mp) om att Sverige bör agera för att avveckla EU:s fiskeavtal med utvecklingsländer och att EU inte ska subventionera privata fartygsägares fiske i tredjeland.

Jämför reservation 15 (s, v, mp).

Motionerna

Enligt motion MJ3 (s, v, mp) yrkande 4 bör Sverige agera för att avveckla EU:s fiskeavtal med utvecklingsländer och i stället ersätta dem med biståndssamarbete. Framtida fiskeavtal måste garantera att fisket i tredjelandets vatten sker på verkliga överskottsresurser. En konsekvensbeskrivning bör därför tas fram inför förhandlingarna om nya avtal. Enligt motion MJ468 (v) yrkande 20 bör Sverige agera för att stoppa de fiskeavtal som EU tecknar med utvecklingsländer och som bidrar till rovdrift och förstör livsvillkoren för lokalbefolkningen. Det är allvarligt att svenska fartyg fiskar i Västsaharas vatten, trots att Sverige sagt nej till EU:s fiskeavtal med Marocko. Rovfisket förstör inte bara havsmiljön utan även livsvillkoren för lokalbefolkningen. Övervakning och fiskerikontroll är fortfarande otillräckliga. Flera icke-statliga organisationer anser att avtalen till övervägande del har negativa följder för kustsamhällen, snarare än att bidra till en hållbar utveckling. På lång sikt är det mycket sannolikt att det skulle vara mer gynnsamt att utveckla fisket och beredningsindustrin inom landet. EU:s framtida fiskeavtal ska garantera att fisket i tredjelandets vatten sker på verkliga överskottsresurser. Inför förhandlingar om nya avtal bör därför en konsekvensbeskrivning finnas.

Även i motion MJ480 (mp) yrkande 9 uppmärksammas EU:s fiskeavtal med fattiga länder. Stor osäkerhet finns om EU:s fiskeavtal med fattiga länder är hållbara ur ekologisk och social synvinkel. I väntan på en bevisad positiv nettoeffekt för fiskare i de länder som EU har fiskeavtal med bör inga nya avtal tecknas. Om avtal sedan kan tecknas ska de följa försiktighetsprincipen och ekosystemansatsen.

Utskottets ställningstagande

Enligt vad utskottet har inhämtat från Jordbruksdepartementet brukar Sverige i samband med att avtal omförhandlas påpeka att fisket ska bedrivas endast på ett visat överskott, att den vetenskapliga rådgivningen ska följas, att utvärderingar av avtalet ska ske och att dessa utvärderingar ska komma medlemsstaterna till handa. Vidare har Sverige inför reformen av den gemensamma fiskeripolitiken framfört bl.a. att genomförandet av avtalen bör förbättras ytterligare och att EU:s betalning bör fasas ut så att fartygsägarna betalar hela kostnaden för avtalen. Enligt Jordbruksdepartementet finns det inga svenska fartyg som fiskar inom ramen för partnerskapsavtalet med Marocko. Däremot finns det två svenska redare med fartyg som senast var registrerade på Cooköarna som fiskar i Marocko på privata licenser utfärdade av Marocko.

När det gäller de s.k. partnerskapsavtalen inom den gemensamma fiskeripolitiken bör det enligt utskottets mening framhållas att en förutsättning för dessa avtal är att de garanterar att det fiske som bedrivs av EU-fartyg är ett långsiktigt hållbart fiske som bedrivs på ett överskott som inte utnyttjas av kuststaten. Den vetenskapliga rådgivningen måste följas och krav ska finnas på att utvärderingar av avtalen ska göras. Avtalen måste utformas så att lokalbefolkningen får del av intäkterna från fisket. Detta tillsammans med kunskapsöverföring om en långsiktigt hållbar förvaltning ska vara ett stöd för utveckling av det inhemska fisket. Fartyg från EU som fiskar med stöd av partnerskapsavtalen bör betala betydligt mer själva och på så sätt inte subventioneras av EU:s skattebetalare. Med det anförda anser utskottet att motionerna MJ3 (s, v, mp) yrkande 4, MJ468 (v) yrkande 20 och MJ480 (mp) yrkande 9 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s) om att införa ett särskilt fiskekort för att fiska i statens sjöar i fjällen och om att etablera officiella lokala och regionala aktionsplaner för att minska bifångsten av tumlare.

Motionerna

Enligt motion MJ247 (s) bör det införas ett fiskekort för alla statens vatten i fjällen. Det är i dag mycket krångligt att få fiska på statens mark om man är ute och vandrar i de svenska fjällområdena. För att underlätta för turistande fjällvandrare borde det vara möjligt att till ett rimligt pris lösa ett fiskekort som gör det tillåtet att fiska i alla statens sjöar under förutsättning att den fisk man tar upp anrättas och äts på plats.

I motion MJ389 (s) föreslås att man ska etablera officiella lokala och regionala aktionsplaner med konkreta åtgärdsförslag för att minska bifångsten av tumlare, samt hoten från föreningar, inom kustnära områden i Östersjöregionen. Naturvårdsverket och Fiskeriverket driver för närvarande ett åtgärdsprogram för tumlaren (2008–2013). Dock kommer dessa instanser inte att stimulera till engagemang och konkreta åtgärder på regional eller lokal nivå. Ett sådant engagemang måste etableras av regeringen så att tumlaren så småningom kan få en gynnsam bevarandestatus. Enligt EU:s habitatdirektiv ska Sverige skydda tumlaren. För tumlaren gäller det att man undanröjer hotet med bottensatta torskgarn och drivgarn för lax samt hot från föreningar i Östersjön. För att vara på den säkra sidan i fråga om stabil fortlevnad av tumlarbestånden bör bifångsten inte vara över 1 procent. Sverige har inte etablerat någon regional eller lokal åtgärdsplan för hela Sveriges kust, eller en samarbetsplan för våra grannar i övriga Östersjön, för att minska bifångst samt undanröja hot från utsläpp m.m.

Utskottets ställningstagande

Frågan om fiskekort i fjällen har tidigare behandlats i utskottet (se bet. 2006/07:14 s. 21–22). Då uttalade utskottet bl.a. följande.

Fisket på statens mark i fjällen förvaltas av länsstyrelsen under stort hänsynstagande till det skydd rennäringsen har enligt gällande lagstiftning (bet. 2005/06:MJU27). Det är således länsstyrelsen som beslutar om omfattningen av och villkoren för fiskeupplåtelse. Det finns möjligheter att i de tre aktuella länen köpa fiskekort för begränsad tid och som gäller i flertalet vatten. En upplåtelse av rätt till fiske i alla dessa vatten skulle enligt utskottets mening medföra ett intrång i den rätt till fiske som medlem i sameby har och är därför inte möjlig. Utskottet vill erinra om att Jakt- och fiskerättsutredningen i januari 2005 överlämnade slutbetänkandet Jakt och fiske i samverkan (SOU 2005:116). I betänkandet föreslås införande av lokal förvaltning av jakten och fisket i bl.a. fjällen. Betänkandet bereds i Regeringskansliet.

Utskottet noterar att länsfiskekort i de tre fjällänen fortfarande säljs. Fiskekortet gäller inte för alla sjöar, men i många. Enligt vad utskottet har inhämtat från Jordbruksdepartementet bereds Jakt- och fiskerättsutredningen SOU 2005:116 fortfarande inom Regeringskansliet. Med det anförda föreslås att motion MJ247 (s) lämnas utan åtgärd.

EU:s gemensamma fiskeripolitik och det marina direktivet är nu inriktat mot ökad regionalisering. Enligt Jordbruksdepartementet kan den framtida organisationen för att bevara tumlare behöva ses över för att effektivisera arbetet och klargöra ansvarsförhållandena. Sverige utvecklar för närvarande ett rapporteringssystem för observationer, strandningar och bifångster av tumlare. Huvudansvarig för systemet är Naturhistoriska riksmuseet. Naturvårdsverket har identifierat potentiella tumlarhabitat i Östersjön som en del av ett regionalt Östersjöprojekt. Det planeras också akustisk inventering av tumlare. För att minska bifångsterna i bl.a. torskfisket utvecklas

för närvarande burar som alternativ till nät (garn). Sedan den 1 januari 2008 är det förbjudet enligt EU-regler att ha drivgarn ombord eller använda drivgarn för fiske i Östersjön, vilket kan antas ha en positiv effekt på den eventuella risken för tumlare. Med det anförda finner utskottet att motion MJ389 (s) kan lämnas utan vidare åtgärd.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Grönt kort för yrkesfiskare, punkt 2 (s, v, mp)

av Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ480 yrkande 1.

Ställningstagande

Havet är en allmänt ägd resurs som fiskerinäringen får gratis och ofta subventionerat tillträde till. Med ökande storskalighet och effektivitet i fisket har den ekologiska och miljömässiga påverkan som fisket bidrar till blivit alltmer uppenbar. Sedan 1950-talet, då industrifisket tog fart på allvar i världshaven, har mängden stora rovfiskar minskat med mellan 70 och 90 %. Ekosystemen förändras genom att toppredatorer som lax, tonfisk och torsk avlägsnas, eller genom att bottenvegetation skadas på grund av trålfiske i känsliga områden. Samtidigt har fiskeridebatten alltför ofta fastnat i en djup misstänksamhet och oförståelse mellan marinbiologer och yrkesfiskare.

Mot denna bakgrund är det rimligt att yrkesfiskare bör genomgå en grundutbildning i marin ekologi – att de bör ha ett grönt kort för att få behålla eller erhålla yrkesfiskelicensen. Det bör avsättas medel för att kunna erbjuda utbildningar för såväl licensierade yrkesfiskare som besättningsmän. Detta skulle ge många goda effekter på lång och kort sikt. En större förståelse mellan forskare och yrkesfiskare är helt avgörande för att skapa en framtida fiskeriförvaltning som vilar på forskningens bästa bedömningar om ekosystemen. Det skulle också göra yrkesfisket mer delaktigt på ett positivt sätt. Nya idéer om skonsammare fiskemetoder (och i längden ett lönsammare fiske) skulle med marinbiologiska grundkunskaper lättare kunna utvecklas av yrkesfisket självt, och detta skulle utan tvivel också leda till ökad yrkesstolthet och en mer positiv framtoning för yrkesfisket. Många fler yrkesfiskare skulle troligen också bli intresserade av att miljö-

certifiera sina fisker efter genomgången utbildning. Det är vad konsumenterna i dag efterfrågar – miljömärkt, uthålligt fiskad fisk. Regeringen bör ta initiativ till ett grönt kort för yrkesfiskare i EU.

Detta bör ges regeringen till känna.

2. Nyttjanderätter för fisket, punkt 3 (s, v, mp)

av Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10: MJ3 yrkande 6 och avslår motion 2009/10: MJ378 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi ifrågasätter de försäljningsbara individuella kvoter som regeringen har verkat för, eftersom vi befarar att fiskresurserna koncentreras till ett fåtal ägare. Vi vill utvärdera handelssystemet med fiskerätter. Vi föreslår ett införande av nyttjanderätter för de flesta kommersiella fisker. Med nyttjanderätter vill vi skapa ett personligt ansvar för fiskevården. Då värnar vi det regionala fisket och motverkar att fiskare inom ett segment blir utträngda av andra fiskare som har lämnat sina fiskeområden. Vi anser att fiskerätterna ska fördelas utifrån en tydlig miljöprofil. Det fiskesätt som påverkar miljön minst ska kunna få en större andel av den totala kvoten. Fångsten ska alltid och till största delen utgöras av den fisk som var målet, med ett minimum av bifångst. Vi vill också främja en ökad regional förvaltning där många kunniga intressenter involveras: yrkesfiskare, fritidsfiskare, företrädare för kommuner, miljörelser, turistnäringen m.fl.

Detta bör ges regeringen till känna.

3. Fiskevårdsområden, punkt 4 (s, v, mp)

av Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10: MJ3 yrkande 7.

Ställningstagande

Det svenska sportfisket är en folkrörelse som sysselsätter fler än två miljoner utövare årligen. Tack vare våra unika fiskemöjligheter ger sportfisket inte bara arbetstillfällen i glesbygd och goda exportintäkter, utan också ett psykiskt och fysiskt välbefinnande, vilket det ofta rapporteras om i olika hälsostudier och utredningar. Näringarna runt sportfisket omsätter 2–3 miljarder kronor per år och är i allt väsentligt osubventionerade. Tillgången till fiskevatten för allmänheten är en fråga som har engagerat näring och politik under flera decennier. Välskötta fiskevatten och rationella fiskeupplåtelser är fundamentet för sportfisket. Med stöd av den s.k. frifiskerätten bedrivs sportfiske i havet och längs kusterna. I inlandet är det drygt 2 000 fiskevårdsområden som erbjuder fiske. Dessa fiskevårdsområden utgör ryggraden i den svenska fiskevården.

Dagens lagstiftning (1981:533) om fiskevårdsområden bidrar till att på ett bra sätt utforma fiskevårdsområdena utifrån äganderättsliga, biologiska och upplåtelsemässiga förutsättningar. Den är väl anpassad till vattendirektivets princip om avrinningsområdesvis förvaltning. Vi anser att den är en fungerande förvaltningsform för svenska förhållanden. De problem som finns i dag är, enligt berörda sportfiskare, små och handlar främst om komplicerade skatteregler och en bristande administrativ kapacitet, särskilt i avfolkningsbygder. Därför är det förvånande att delbetänkandet från Fiskelagsutredningen föreslår en genomgripande förändring av fiskevårdsområdenas funktion. Utredningens förslag riskerar att urholka allmänhetens möjlighet att fiska i enskilt vatten. Ett fåtal stora innehavare av enskild fiskerätt gynnas på det stora flertalet fiskerättsägares bekostnad.

Detta bör ges regeringen till känna.

4. Avgift på fiskuttag för större fiskeföretag, punkt 5 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ480 yrkande 5.

Ställningstagande

Yrkesfiskare nyttjar en resurs som är gemensam, och samtidigt bekostas nödvändig administration och kontroll av fisket med skattemedel. Precis som för andra näringsidkare i andra branscher bör kontrollavgifter bekostas av företaget. Större fiskeföretag bör betala en avgift på fiskuttaget, som ska användas för att finansiera kostnaden för beståndsuppskattningar, kontroll, minskning av flottan, fortbildning, redskapsutveckling och andra nödvändiga åtgärder för fisket.

Detta bör ges regeringen till känna.

5. Den gemensamma fiskeripolitiken, punkt 6 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ480 yrkande 2 och avslår motionerna 2009/10:MJ326 och 2009/10:MJ385.

Ställningstagande

I dag fördelas fiskemöjligheterna (TAC) mellan länderna baserat på historiska fångster. Det betyder att de som fiskat mest tidigare automatiskt får rätt att fiska mest nu. Detta system inrättades 1982 och har varit en stark bakomliggande orsak till dagens kritiska situation för de europeiska fiskbestånden, eftersom det lett till att varje land har haft ett intresse i att hålla uppe TAC för att sedan få så stor andel som möjligt till sina nationella fiskare. Vid den nya reformen bör fångstmöjligheterna i stället fördelas efter kriterier på hållbart fiske, såsom hög selektivitet, skonsamma fiskemetoder, låg energiförbrukning, säker arbetsmiljö och laglydighet. Det land och de fiskare som får högst poäng på dessa kriterier ska kunna få högre tilldelning av fiskemöjligheter än andra. Historik av illegalt fiske och bruk av icke-selektiva fiskemetoder ska ges lägre eller inga fiskemöjligheter. Utarbetandet av dessa kriterier blir givetvis en komplicerad process. Fiskemöjligheter enligt denna modell skulle ge varje land en ”morot” att snabbt utveckla hållbara fiskemetoder.

Detta bör ges regeringen till känna.

6. Utkast av fisk m.m., punkt 8 (s, v, mp)

av Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:MJ3 yrkande 5, 2009/10:MJ474 yrkande 16 i denna del och 2009/10:MJ480 yrkande 11 i denna del och avslår motionerna 2009/10:MJ339, 2009/10:MJ343, 2009/10:MJ378 yrkande 2 och 2009/10:MJ450.

Ställningstagande

Vi ställer oss positiva till att regeringen under senare tid har ökat sina ambitioner och försökt minska utkast av fångsten, bl.a. genom att förbjuda high-grading. Det införda förbudet mot high-grading i Östersjön och Västerhavet är ett första steg, men inte tillräckligt för att uppnå ett uthålligt fiske. Vi vill att EU inför ett generellt förbud mot att dumpa torsk i Östersjön senast den 1 januari 2011. Det bör därefter följas av ett likadant förbud för Västerhavet. En förväntad effekt av förbudet mot utkast är att den tekniska utvecklingen av fiskeredskapen sätter fart. Det finns ett stort behov av selektiva fiskeredskap som konsekvent minskar bifångsterna. Teknikutvecklingen kan i sin tur också generera nya varsammare trålningsmetoder.

Detta bör ges regeringen till känna.

7. Fiskerekommendationer, punkt 10 (s, v, mp)

av Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:MJ3 yrkande 1 och 2009/10:MJ474 yrkande 15 och avslår motion 2009/10:MJ378 yrkande 1.

Ställningstagande

Det finns en chans att säkerställa ett framtida fiske i Östersjön och Västerhavet. Med de vetenskapliga råden från Ices som grund, och med havsmiljön överordnad andra havspolitiska intressen, finns en möjlighet att trygga fiskbeståndens fortlevnad. Regeringen måste därför driva på inom EU så att Ices rekommendationer följs. Vi anser att Sveriges linje i de internationella förhandlingarna om fiskekvoter ska vara i enlighet med den biologiska rådgivningen från Ices. Beslut om fiskekvoter ska vara baserade på vetenskapliga bedömningar.

Detta bör ges regeringen till känna.

8. Fiskeflottans storlek, punkt 12 (s, v, mp)

av Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ3 yrkande 2.

Ställningstagande

EU:s fiskeflotta bör minskas och anpassas efter de existerande fiskbestånden. Framtidens bestånd räcker inte till för att ge arbete och inkomst till alla fiskare. Regeringen konstaterar i skrivelsen att ”det kvarstår en överkapacitet som fortsatt resulterar i låg lönsamhet”. Den nödvändiga reduceringen av fiskeflottan, som sker med hjälp av skattemedel, ska kontrolleras noggrant så att den ger önskad effekt.

Detta bör ges regeringen till känna.

9. Skatt på fartygsbränsle, punkt 14 (s, v, mp)

av Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ3 yrkande 3.

Ställningstagande

EU:s skattebefrielse på fartygsbränsle har haft en omfattande betydelse för såväl fiskeflottans som fiskefartygens storlek. Vi anser inte att det är miljömässigt, klimatomfattande eller ekonomiskt försvarbart att subventionera bränslen till en fiskeflotta som redan är för stor. Regeringen bör se över om skattebefrielsen för fartygsbränsle kan avskaffas eller om det bör finnas ett tak för hur stor skattebefrielsen får vara. Stöd till fiskerinäringen ska inte lämnas på ett sätt som gynnar bränsleslukande fartyg. Sverige bör agera inom EU mot det aktuella skattedirektivet som alltför länge har bromsat utvecklingen av energisnålare fartyg och redskap.

Detta bör ges regeringen till känna.

10. Åtgärder för småskaligt fiske, punkt 15 (s, v, mp)

av Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ480 yrkande 6.

Ställningstagande

I hela Europa värnar man om sitt småskaliga kustfiske, som ger liv och prägel åt kustområden. För att öka de småskaliga fiskarnas möjligheter att försörja sig när fiskbestånden sviktar bör dessa ges möjlighet till fortbildning i småföretagande, förädling av fiskprodukter och fisketurism.

Detta bör ges regeringen till känna.

11. Fiskerikontroll m.m., punkt 17 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ480 yrkande 10.

Ställningstagande

EU bör ta initiativ till en offensiv satsning på ett globalt samarbete för att få stopp på det omfattande illegala fiske som förekommer världen över, inte minst i afrikanska länders vatten. Tekniska möjligheter finns med satelliters hjälp, men nu behövs också en politisk vilja att påverka ”bekvämlighetsnationer” som erbjuder flaggor och okontrollerade landningshamnar. Dessutom ska ökad press sättas på de egna medlemsländerna, som bör frånta fiskare som fiskat illegalt licenser och bidrag från EU.

Detta bör ges regeringen till känna.

12. Konsumentinformation, punkt 18 (s, v, mp)

av Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ3 yrkande 10 och avslår motion 2009/10:MJ348.

Ställningstagande

Dagens konsumenter efterfrågar i allt högre grad ursprungsmärkta varor. Märkningen av fisk och andra livsmedel ska ge information om hur långt varan har transporterats, hur färsk den är och var den har fångats eller fötts upp. EU-kommissionen har beslutat om nya direktiv för obligatorisk märkning av fisk ned till minsta båt. Vi välkomnar en implementering i Sverige. En ursprungsmärkning av fisk bidrar till en ökad handel med godkända fiskarter och till en bättre kontroll, och därmed till ett minskat illegalt fiske.

Detta bör ges regeringen till känna.

13. Vattenbruk, punkt 19 (s, v, mp)

av Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ3 yrkande 9.

Ställningstagande

Det finns en kvarstående potential för vattenbruket i Sverige, noterar regeringen i skrivelsen. Vad som krävs för att de outnyttjade möjligheterna ska tas till vara och stimuleras framgår inte. Regeringen har dock anammat idén om musselodlingar, särskilt som en åtgärd för att minska närsalterna och rena havsmiljön. Musslorna tar upp kväve och fosfor och binder ämnena i sin kroppsvävnad. Att skörda musslor är ett effektivt sätt att plocka näringsämnen ur havet. Investeringar på mellan 0,5 och 1 miljard kronor i musselodlingar ger, enligt beräkningar, samma reningseffekt som

investeringar för drygt 5 miljarder kronor inom jordbruket. Tester har visat att det går att odla musslor även på ostkusten. Därför kan den musselodling som i dag sker i stor skala i Bohuslän med fördel utvidgas till Östersjön.

Ett miljöanpassat vattenbruk kan ha stor betydelse för konsumenternas efterfrågan på inte bara musslor, utan också fisk och skaldjur. Här krävs mer forskning och utveckling i samarbete med branschen. Tillståndsgivningen för vattenbruk måste revideras och anpassas för att ge ett mer miljöanpassat vattenbruk och samtidigt ge människor i glesbygden nya försörjningsmöjligheter. I ett globalt perspektiv har vattenbruket stor betydelse. Det kan ge många miljoner människor en tryggad livsmedelsförsörjning.

Detta bör ges regeringen till känna.

14. Fritids- och turistfiske, punkt 20 (s, v, mp)

av Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ3 yrkande 8 och avslår motionerna 2009/10:MJ423 och 2009/10:MJ439.

Ställningstagande

En satsning på det lokala och regionala fisket, liksom på fisketurismen, ger många nya arbetstillfällen. Fisketurismen kan vara en chans för yrkesfiskaren att ha ett kompletterande arbete och ett tillfälle för honom eller henne att vårda och bevara fiskbestånden på ett nytt sätt. En yrkesfiskare ges nya möjligheter att bedriva planerad verksamhet med turister som semestrar utifrån sitt fiskeintresse. Men fisketurismen kan också vara en spontanaktivitet för besökande som upptäcker möjligheten att fiska när de stannar till på en plats. Fisket kan sedan vara allt från en upplevelse där turisterna följer med för att ta del av aktiviteterna till ett fiske där turisterna själva är experter.

Fiskelagsutredningen behandlar frågorna om yrkesfiskelicenser, behovet av en fisketurismlicens och en eventuell utformning av en sådan. Vi konstaterar att de flesta fisketurismföretag bedriver sitt fiske på enskilt vatten i sjöar och älvar och därför inte behöver några särskilda regler. Få företag är i behov av en licens. Vi vill betona att arbetet med att utveckla fritidsfisket och fisketurismen ska göras utifrån en långsiktigt hållbar förvaltningsplan. Uppbyggnad av fiskvandringvägar för att stimulera tillväxten av fiskarter och fiskekvoter som följer forskarnas rekommendationer är avgö-

rande för att fisken som resurs, och därmed möjligheten till fisketurism, ska värnas och upprätthållas på livskraftiga nivåer. Utsättningen av fisk i fiskevårdande syfte måste övervakas. Fisketurismens restriktioner måste kontrolleras och efterlevas.

Detta bör ges regeringen till känna.

15. EU:s fiskeavtal med tredjeland, punkt 22 (s, v, mp)

av Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Tina Ehn (mp) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:MJ3 yrkande 4 och avslår motionerna 2009/10:MJ468 yrkande 20 och 2009/10:MJ480 yrkande 9.

Ställningstagande

Ett visst strukturstöd till fisket kan vara nödvändigt under en period för omställning av flottan. Det är inte rimligt att det statliga stödet går till fiske av hotade arter. Ett statligt stöd till fiskeverksamhet som är miljömässigt ohållbar ska slopas. Det är inte heller rimligt att gemenskapens skattepengar subventionerar en fiskeflotta utanför EU:s gränser. När fiskbestånden har minskat inom EU:s vatten har näringen sökt sig till andra hav, ofta i utvecklingsländernas ekonomiska zoner. Med löfte om en utvecklad fiskerinäring har u-länderna lockats till att teckna oförmånliga fiskeavtal. Inget av avtalen har genomförts på sådant sätt att de uppfyller FN:s livsmedels- och jordbruksorganisationers uppförandekod. Världsnaturfonden har i stället påpekat att det omfattande fisket, med en övertalig EU-flotta, i sydliga länder leder till att havsmiljön förstörs och att lokalbefolkningen blir av med både livsmedel och arbetstillfällen.

Sverige bör agera för att avveckla EU:s fiskeavtal med utvecklingsländer och i stället ersätta dem med biståndssamarbete. Framtida fiskeavtal måste garantera att fisket i tredjeländers vatten sker på verkliga överskottsresurser. En konsekvensbeskrivning bör därför tas fram inför förhandlingarna om nya avtal.

Detta bör ges regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regerings skrivelse 2009/10:187 Redovisning av fiskeripolitiska insatser.

Följdmotionen

2009/10:MJ3 av Anders Ygeman m.fl. (s, mp, v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fiskekvoter baserade på vetenskapliga bedömningar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en minskad fiskeflotta.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändrad skatt på fartygsbränsle.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ohållbart fiske i utvecklingsländer.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot utkast av fisk.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nyttjanderätter för fisket.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svenska fiskevårdsområden.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fisketurismens utveckling.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om miljöanpassade vattenbruk.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konsumentmakt.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättandet av en ny vattenmyndighet.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:MJ245 av Birgitta Eriksson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i den översyn som nu sker av fiskelagen ska lösa frågan om rätten att plocka de japanska jätteostronen.

2009/10:MJ247 av Hans Stenberg och Eva Sonidsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fiske i statens vatten i fjällen.

2009/10:MJ249 av Jan Emanuel Johansson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen inom EU aktivt bör driva på en reformering av EU:s gemensamma fiskepolitik så att de marina reservaten blir verklighet.

2009/10:MJ294 av Göran Persson i Simrishamn och Christer Adelsbo (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten bör prioritera satsning på utsättning av ålyngel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör påverka EU i riktningen att mer ålyngel måste sättas ut.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna om en fortsatt ålkultur med hållbart fiske, förädling och ålagillen.

2009/10:MJ326 av Kent Olsson och Lars-Arne Staxäng (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att komplettera dagens kvotsystem i fisket med havdagar.

2009/10:MJ339 av Eva Bengtson Skogsberg (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över vilka åtgärder som kan vidtas för att minska dumpning av fisk i hav och sjöar.

2009/10:MJ343 av Eva Selin Lindgren (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skydda havskraftans långsiktiga överlevnad i hela Västerhavet genom beslut om att endast selektiva fångstredskap får användas vid kräftfiske.

2009/10:MJ348 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra konsumentinformationen på fiskeområdet genom ökat samarbete mellan olika intressenter.

2009/10:MJ378 av Isabella Jernbeck (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i större utsträckning bör följa Internationella havsforskningsrådets (Ices) rekommendationer avseende torskfiskekvoter i Östersjön.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ett förbud mot dumpning av överbliven fisk i Östersjön genom en förändring av nuvarande fiskekvotssystem.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa ett handelssystem med individuellt överförbara fiskekvoter.

2009/10:MJ385 av Annelie Enochson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige skyndsamt ska verka för att EU inför havsdagar eller fiskedagar.

2009/10:MJ389 av Jan Emanuel Johansson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att etablera officiella lokala och regionala aktionsplaner med konkreta åtgärdsförslag för att minska bifångsten av tumlare, samt hoten från föroreningar, inom kustnära områden i Östersjöregionen.

2009/10:MJ394 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydliggöra att kommersiellt utnyttjande av fiskbestånd måste ske med vattenägarens tillstånd.

2009/10:MJ398 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ålfiske och ålfiskeföretagares rätt att överlåta sin verksamhet.

2009/10:MJ413 av Christer Engelhardt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta initiativ till införande av det s.k. samförvaltningsinitiativet.

2009/10:MJ414 av Christer Engelhardt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det svenska fisket.

2009/10:MJ423 av Jan R Andersson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tremetersregeln vid fritidsfiske med nät.

2009/10:MJ439 av Holger Gustafsson m.fl. (kd, m, c, fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att utveckla och säkerställa ett hållbart fiske i Väner och Vättern för yrkesfiske, sportfiske och såväl svensk som internationell fisketurism.

2009/10:MJ450 av Claes-Göran Brandin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av gällande regelverk för fångst utöver kvotfiske i syfte att kunna införa förbud mot dumpning.

2009/10:MJ468 av Lars Ohly m.fl. (v):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör agera för att stoppa de fiskeavtal som EU tecknar med utvecklingsländer och som bidrar till rovdrift och förstör livsvillkoren för lokalbefolkningen.

2009/10:MJ474 av Anders Ygeman m.fl. (s):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att följa vetenskapens rekommendationer för fisket.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stopp för fiskedumpningen.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om subventionering av EU:s fiske på vatten utanför EU.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en parlamentarisk fiskegrupp.

2009/10:MJ480 av Ulf Holm m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om grönt kort för yrkesfiskare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att premiera hållbart fiske utifrån kriterier på hållbart fiske, som hög selektivitet, skonsamma fiskemetoder, låg energiförbrukning, säker arbetsmiljö och laglydighet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att direkta och indirekta subventioner i EU till fiskeflottan bör tas bort.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att större fiskeföretag bör betala en avgift på fiskeuttaget.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att småskaliga fiskare när deras möjligheter att försörja sig när fiskbestånden sviktat bör ges möjlighet till utbildning i småföretagande, förädling av fiskprodukter och fisketurism.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s fiskeriavtal med fattiga länder.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU bör ta initiativ till en offensiv satsning på ett globalt samarbete för att få stopp på det mycket omfattande illegala fiske som sker världen över, inte minst i afrikanska länders vatten.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förbud mot utkast i EU.